

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra pedagogiky

**Analýza a srovnání pohybových aktivit klientů výchovného
ústavu a dětského domova**

Bakalářská práce

Autor: **Jan Cerman**

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Votava, Ph.D.

2019

Zadávací list

Zadávací list

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: Analýza a srovnání pohybových aktivit klientů výchovného ústavu a dětského domova vypracoval samostatně a citoval/a jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použil/a a které jsem rovněž uvedl/a na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů.

Jsem si vědom, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědom, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V..... dne.....

.....

(podpis autora práce)

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji Mgr. Jiřímu Votavovi, Ph.D. za vedení bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat klientům Výchovného ústavu Hostouň a Dětského domova Horšovský Týn za vyplnění dotazníků a poskytnutí rozhovorů. V neposlední řadě bych chtěl poděkovat svým dětem a svojí manželce za podporu a trpělivost během mého studia.

Abstrakt

Bakalářská práce se věnovala porovnání pohybových volnočasových aktivit ve dvou konkrétních zařízeních a to v dětském domově Horšovský Týn a ve výchovném ústavu Hostouň. Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jaké mají klienti možnosti k pohybovým aktivitám, jaké mají v zařízeních vybavení k pohybovým aktivitám a jak jsou spokojeni s vybavením a s možnostmi k aktivitám. Za úkol také měla zjistit, jak často klienti sportují a jaký mají o pohybové aktivity zájem, také bylo zjišťováno, jestli mají klienti možnost navštěvovat pohybové kroužky mimo zařízení, ve kterém jsou umístění.

V bakalářské práci byla metoda dotazníku, ale také metoda rozhovoru a metoda pozorování. Těmito metodami bylo zjištěno, že klienti z dětského domova sportují častěji a radši než děti z výchovného ústavu. Velká část klientů ať už z výchovného ústavu nebo dětského domova se věnuje míčovým sportům. Porovnáním bylo také zjištěno, že klienti z výchovného ústavu nemají možnost chodit do kroužků mimo zařízení, ve kterém jsou umístění, ale děti z dětského domova tuhle možnost mají. Šetřením bylo také zjištěno, že větší část respondentů z výchovného ústavu je spokojená s vybavením pro pohybové aktivity, ale jsou méně spokojeni s množstvím pohybových aktivit, oproti tomu klienti z dětského domova jsou spokojeni s nabízeným množstvím pohybových aktivit v zařízení, ale menší část je spokojená s vybavením k aktivitám.

Klíčová slova

Dětský domov, výchovný ústav, pohybové aktivity, volný čas.

Abstract

My bachelor's thesis deals with the comparison of the sport leisure-time activities in 2 particular institutions, namely in the foster home Horšovský Týn and in the educational institution in Hostouň.

The aim of the thesis is to find out what possibilities for sport activities are offered in each of the institutions mentioned above, what equipment is available for sport activities and how the clients of both of institutions mentioned above are satisfied with those possibilities and with the equipment for them. The another task of the thesis is to find out how often the clients play sports, what sport activities they are interested in and if there is any opportunity to attend a leisure club out of the institution in that they live.

The questionnaire method, the interview technique and the method for observing have been used in this thesis. The following conclusions have been established: the clients of the foster home play sports more often and like sports more than the children from the educational institution do. The comparison has shown that the clients of the educational institution have no opportunity to attend the leisure clubs out of their institute, unlike the children from the foster home. The investigation has detected that the major part of the respondents from the educational institution is satisfied with the equipment for the sport activities, but less enthusiastic as for the number of activities; contrary to this the clients of the foster home are content with the variety of the sport activities in their institution, but the minority is happy with the equipment to the activities.

Keywords

Foster home, educational institution, sport activities, leisure time

OBSAH

ÚVOD.....	10
TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	11
1 Cíl a metodika.....	11
2 Statistiky zařízení zajišťující ústavní a ochranou výchovu.....	12
2.1 Zařízení pro výkon nařízené ústavní či ochranné výchovy – statistické údaje	12
2.2 Federace dětských domovů ČR – FICE.....	13
3 Dětský domov.....	15
3.1 Účel a působnost zařízení z hlediska legislativy.....	15
3.2 Cílová skupina klientů.....	15
4 Výchovný ústav a dětský domov se školou.....	16
4.1 Účel a působnost zařízení z hlediska legislativy.....	16
4.2 Cílová skupina klientů.....	16
5 Výchova ve volném čase.....	20
5.1 Funkce výchovy ve volném čase.....	20
5.2 Cíle a podmínky ve volném čase.....	21
5.3 Motivace k zájmové činnosti.....	21
5.4 Organizační formy zájmových činností.....	22
PRAKTICKÁ ČÁST.....	24
6 Dětský domov Horšovský Týn a výchovný ústav a dětský domov se školou	
Hostouň.....	24
6.1 Historie dětského domova.....	24
6.2 Historie výchovného ústavu a dětského domova se školou Hostouň.....	25
6.3 Volnočasové aktivity v dětském domově Horšovský Týn.....	26

6.4	Volnočasové aktivity ve výchovném ústavu a dětském domově se školou Hostouň.....	28
7	Výsledky průzkumu.....	31
7.1	Dotazník k volnočasovým aktivitám.....	31
7.2	Dotazníkové vyhodnocení odpovědí klientů z dětského domova.....	33
7.3	Dotazníkové vyhodnocení odpovědí klientů z výchovného ústavu.....	40
7.4	Celkové porovnání dotazníkového šetření dětského domova s výchovným ústavem	47
	ZÁVĚR	57
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	59
	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ.....	60
	SEZNAM PŘÍLOH.....	63

ÚVOD

Bakalářská práce na téma analýza a srovnání pohybových aktivit klientů výchovného ústavu a dětského domova. Dané téma bylo zvoleno záměrně, protože autor pracoval ve výchovném ústavu cca 5 let a v dětském domově pracuje v současné době. Po dobu, co autor pracuje v těchto zařízeních, měl možnost poznat a porovnat rozdíly k přístupu pohybových aktivit dětí a také porovnat materiální zabezpečení k pohybovým aktivitám. Rozdíly jsou v těchto věcech velké, jak v přístupu a možnostech nabízených aktivit, tak je rozdíl i v materiálním zabezpečení k pohybovým aktivitám.

V první části se bakalářská práce věnuje tomu, jaké děti jsou umístěny v dětských domovech a výchovných ústavech. Věnovala se také teorii volnočasových aktivit, možnostem odměn a trestů a motivace k volnočasovým aktivitám. Všechny tyto poznatky byly čerpány z odborných publikací. Dále se věnovala také statistikám a počtům dětských domovů a výchovných ústavů a s nimi spojené počty odborných zaměstnanců.

V praktické části bakalářská práce představila dvě konkrétní zařízení, do kterých jsou děti umísťovány a ve kterých autor pracoval a pracuje. Věnovala se také tomu, jaké mají děti v těchto konkrétních zařízeních možnosti k pohybovým aktivitám a jaký mají k aktivitám přístup. K ověření poznatků byly použity metody pozorování, rozhovorů a stěžejní metodou byla metoda dotazníků. Těmito metodami byly zjištěny možnosti dětí k pohybovým aktivitám a také materiální zabezpečení. Dále měl autor bakalářské práce možnost porovnat možnosti a materiální zabezpečení k aktivitám v konkrétním výchovném ústavu a dětském domově.

TEORETICKÁ VÝCHODISKA

1 Cíl a metodika

Cílem bakalářské práce bylo zjistit a porovnat přístup klientů ve výchovných ústavech a dětských domovech k pohybovým aktivitám. Jakým pohybovým aktivitám se věnují, jak často se pohybovým aktivitám věnují a s jakým zájmem. Dalším cílem bakalářské práce bylo analyzovat příležitosti klientů k pohybovým aktivitám a možnosti motivace k pohybovým aktivitám, dále také navrhnout opatření pro zlepšení motivace k pohybovým aktivitám. V teoretické části jsem analyzoval písemné prameny k danému tématu. Ke své práci v praktické části jsem použil dotazník, pozorování, rozhovor. Dotazníky jsem používal k tomu, abych zjistil, jak často se klienti věnují pohybovým aktivitám, jaké pohybové aktivity provozují a kde je provozují. Další metodou bylo pozorování, které vycházelo z mé samotné praxe, protože ve výchovném ústavu jsem pracoval 5 let a v dětském domově pracuji v současné době. Dále jsem použil metodu rozhovoru s klienty, ve které jsem si upřesnil a doplnil předchozí dvě metody – metodu pozorování a metodu dotazníku.

2 Statistiky zařízení zajišťující ústavní a ochranou výchovu

2.1 Zařízení pro výkon nařízené ústavní či ochranné výchovy – statistické údaje

V následující tabulce č.1 jsou znázorněny počty jednotlivých druhů zařízení zajišťujících náhradní rodinnou péči v ČR. Statistické údaje jsou vytvořeny za školní rok 2015/2016. Jsou zde znázorněny typy zařízení, počet zařízení, kapacita zařízení a jejich naplnění. Tato statistika je vytvořena k 31. 10. 2016. (Koubová, 2018, str.12)

Tabulka č.1: Počet zařízení, jejich kapacita a naplněnost

Zařízení	Počet	Kapacita	Naplněnost
DD ^{*)}	143	4998	4270
DDŠ ^{*)}	28	906	730
VÚ ^{*)}	27	1168	1096
DÚ ^{*)}	13	478	404

^{*)} DD – dětský domov, DDŠ – dětský domov se školou, DÚ – diagnostický ústav, VÚ – výchovný ústav

Tabulka č. 2 a 3 ukazují statistiku pedagogických pracovníků pracujících v zařízeních pro náhradní rodinnou péči. Počet a kvalifikace těchto pracovníků záleží vždy na typu zařízení, ve kterém pracují, ale všichni pedagogičtí pracovníci musí od 1. ledna 2015 splňovat kritéria potřebného vzdělání určená zákonem. V zařízeních by měli být k dispozici i další odborní zaměstnanci například dětské psychiatry, psychologové, psychoterapeuti atd. Tato statistika byla vytvořena k 31. 10. 2016. (Koubová, 2018, str.13).

Tabulka č.2: Počet specializovaných zaměstnanců v určitých zařízeních

Zařízení	Celkem	Speciální pedagog	Vychovatelé	Asistent pedagoga
DD ^{*)}	2341	70	1588	392
DDS ^{*)}	679	40	323	244
VÚ ^{*)}	830	66	357	302
DÚ ^{*)}	428	41	177	126
Celkem	4278	217	2445	1064

^{*)} DD – dětský domov, DDS – dětský domov se školou, DÚ – diagnostický ústav, VÚ – výchovný ústav

Tabulka č.3: Počet specializovaných zaměstnanců v určitých zařízeních

Zařízení	Psycholog	Zdravotní pracovník	Sociální pracovník	Ostatní odborní pracovníci
DD ^{*)}	19	14	140	118
DDS ^{*)}	17	4	42	5
VÚ ^{*)}	21	6	77	1
DÚ ^{*)}	35	47	34	5
Celkem	92	31	293	136

^{*)} DD – dětský domov, DDS – dětský domov se školou, DÚ – diagnostický ústav, VÚ – výchovný ústav

2.2 Federace dětských domovů ČR – FICE

Federace FICE sdružuje zaměstnance VÚ, DDS, DÚ, DD a také jiné odborné pracovníky, kteří se zabývají oblastí péče o děti a mládež vyrůstající a vychovávané mimo vlastní rodinu. Snaží se prosazovat práva dětí na základě dodržování deklarace

práv dítěte. Členem federace se může stát každá fyzická, ale i právnická osoba. Tato federace je dobrovolný a samostatný spolek. Federace dává dohromady poznatky z teoretické, ale i praktické činnosti z oblastí pedagogiky, sociologie, psychologie, ale také z dalších vědních oblastí, které se zabývají náhradní rodinnou péčí. Federace je důležitou složkou, která se podílí na tvorbě vzdělávacích a metodických materiálů a dává podněty ke změnám v legislativních normách v oblasti náhradní rodinné péči. Pro federaci dětských domovů je důležité, že může spolupracovat s ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, ministerstvem práce a sociálních věcí, ministerstvem vnitra, spravedlnosti a zdravotnictví, s Asociací krajů, ČMOS, Asociací náhradní výchovy, Svazem měst a obcí, Uníí zaměstnavatelských svazů a dalšími různými neziskovými organizacemi.(Koubová, 2018, str.11).

Z hlediska legislativy se ústavní výchova řídí: „*Úmluvou o právech dítěte, směrnicí Valného shromáždění OSN č. 64/2009 o náhradní péči, Z č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, Zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ÚV a OV, Zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, vyhláškou č. 372/2011 Sb., kterou se upravují podrobnosti o výkonu ÚV, OV, a zákonem č. 372/2011 Sb., o podmínkách poskytování zdravotních služeb (zákon o zdravotních službách).*“ (Koubová, 2018, str.11).

3 Dětský domov

3.1 Účel a působnost zařízení z hlediska legislativy

„Dětské domovy pečují o děti bez závažných poruch chování, o které se rodiče nedokážou, nechtějí nebo nemohou postarat. Zpravidla se jedná o děti ve věku od 3 do 18 (19) let, eventuálně do ukončení profesní přípravy. Předškolní a školní vzdělávání probíhá v běžných mateřských, základních, středních i speciálních školách společně s dětmi, které žijí v rodinách.“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, str. 151).

Dětský domov zajišťuje péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají žádné poruchy chování. Tyto děti se vzdělávají ve školách, které nejsou součástí daného dětského domova. Do dětských domovů jsou umísťovány děti zpravidla ve věku od 3 do 18 let a to na základě soudního rozhodnutí. V dětském domově mohou být umístěny i nezletilé matky se svými dětmi. Na základě dohody mohou být v dětském domově též zletilí a nezaopatření klienti, kteří se připravují na své budoucí povolání a nedosáhli ještě věku 26 let.(MŠMT, Zákony, 2002). Dětský domov je školské zařízení, které zajišťuje náhradní výchovu dětem v zájmu jejich řádného vývoje, výchovy a vzdělání.

3.2 Cílová skupina klientů

V dětském domově jsou umístěny děti, kterým byla soudem nařízena ústavní výchova. Důvody pro nařízení ústavní výchovy mohou být:

- a) Vážné ohrožení výchovy, duševního, tělesného či rozumového stavu nebo vývoje dítěte
- b) Narušení výchovy dítěte
- c) Rodiče nemohou jeho výchovu zabezpečit

4 Výchovní ústav a dětský domov se školou

4.1 Účel a působnost zařízení z hlediska legislativy

„Dětské domovy se školou zajišťují většinou péči o děti se závažnými poruchami chování, mentální retardací nebo duševními poruchami, nejčastěji ve věku školní docházky.“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, str. 151).

Dětský domov se školou zajišťuje péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které mají závažné poruchy chování nebo o děti s uloženou ochrannou výchovou. Do dětského domova se školou bývají umisťovány děti ve věku od 6 let do ukončení povinné školní docházky. Tyto děti navštěvují základní školu, která je součástí daného zařízení (MŠMT, Zákony, 2002).

„Výchovné ústavy pečují o děti starší 15 let se závažnými poruchami chování. Výjimečně může být umístěno i dítě starší 12 let. Zajišťují výchovně-léčebnou péči pomocí speciálně pedagogických a psychologických metod.“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, str. 151).

Výchovný ústav zajišťuje péči o děti ve věku od 15 do 18 let, které trpí závažnými poruchami chování, u kterých byla nařízena ústavní výchova nebo byla uložena ochranná výchova. Výjimečně může být do výchovného ústavu zařazeno i dítě starší 12 let s uloženou ochrannou výchovou, jehož poruchy chování jsou natolik závažné, že tvoří překážku k zařazení dítěte do dětského domova se školou (MŠMT, Zákony, 2002).

4.2 Cílová skupina klientů

Ve Výchovném ústavu a dětském domově se školou jsou umisťovány děti různých věkových skupin, u kterých se projevují různé poruchy chování. Nejčastěji se lze setkat s následujícími projevy poruch chování – lhaní, útoky, krádeže, záškoláctví a šikana.

Lhaní

Lež je vlastně jakýmsi způsobem úniku z nějaké nepříjemné situace, kterou jedinec – v našem případě dítě – nedokáže vyřešit jinak. Musíme však odlišit, o jaký typ lži

se jedná. Některé děti si snaží uspokojit nějakou svoji potřebu tím, že si vymýšlí (např. chtějí dosáhnout uznání mezi svými vrstevníky). Pak hovoříme o tzv. bájivé lži. V tomto případě se ale o poruchu chování nejedná. V případě tzv. pravé lži je tomu ale jinak. Pravá lež má totiž jediný cíl – vyhnout se potížím nebo pro sebe nezaslouženě získat nějakou výhodu (VÁGNEROVÁ, Marie. 1999, s. 280).

Zvláštní kategorii tvoří lži, jejichž účelem je poškození druhé osoby nebo dosažení vlastního úspěchu na úkor ostatních. Tady už se nejedná pouze o vlastní obranu v nouzi, ale o snahu druhému ublížit.

Útěky a toulání

Jedná se o únik nebo opuštění místa jakožto reakce na tíživou situaci či psychickou nouzi (HARTL, HARTLOVÁ, 2000, s. 658). Dítě řeší své problémy útekem z domova nebo ústavního zařízení tehdy, když se mu jeho situace zdá zcela nepřijatelná nebo se cítí být ohroženo. Útěky z domova jsou signálem toho, že rodina správně nefunguje, nedává dítěti pocit jistoty a bezpečí. Nefunkční rodina představuje riziko pro rozvoj dalšího poruchového chování i pro následující rozvoj osobnosti dítěte.

S ohledem na motiv, který dítě k útěku vede, můžeme odlišit útěky impulzivní (reaktivní), útěky chronické a toulání. Impulzivní útek je zkratkovitou reakcí na nějakou situaci doma nebo ve škole, kterou dítě nedokáže zvládnout jinak než tím, že uteče. Může to být např. únik před trestem nebo člověkem, se kterým nechce žít. Někdy to může být jen snaha na sebe upozornit, někdy také volání o pomoc. Dítě se ale zpravidla chce domů vrátit. Takovýto útek bývá ojedinělý a zpravidla se po vyřešení problému již neopakuje (VÁGNEROVÁ, 1999, s. 281).

Chronické útěky bývají plánované a připravované a jsou důsledkem dlouhodobých problémů. Tyto útěky jsou typické u dětí z nefunkčních rodin, kde dítě nemá žádné zázemí, není citově akceptováno nebo může být i týráno a zneužíváno. Dítě se obvykle nechce domů vrátit. S chronickými útekami se setkáváme i v ústavních zařízeních. V tomto případě jsou útěky reakcí na pocit omezení vlastní svobody nebo snahou utéct k nějaké osobě (většinou k rodičům).

Dlouhotrvající a stále se opakující opuštění domova, které většinou navazuje na útěky, označujeme jako toulání. Dítě se toulá buď samo, nebo v partě a nemá potřebu

se vracet domů. Je to výrazem nedostatečné citové vazby k lidem nebo k zázemí, které je narušené tak, že dítěti na něm nezáleží a nemá potřebu se vracet. Toulání je spojeno s dalšími psychopatologickými jevy, jako jsou krádeže, prostituce, užívání alkoholu a drog. (VÁGNEROVÁ, 1999, s. 281)

Krádeže

Abychom mohli hovořit o krádeži, musí být dítě natolik vyspělé, aby dokázalo pochopit pojem osobního vlastnictví a vymezit odlišný vztah k vlastním a cizím věcem (VÁGNEROVÁ, 1999, s. 282). Děti předškolního věku si často vezmou něco, co jim nepatří. V těchto případech jde ale o nezralost a ne o plánované a vědomé překročení sociálních norem.

Krádež je formou omezení vlastnického práva jiného člověka nebo společnosti. Závažnost krádeže a poruchového chování pak závisí na jejím provedení. Neplánované příležitostné krádeže mají menší význam a vyskytují se především u mladších dětí. Taková krádež bývá většinou výsledkem zkratkovitého jednání, neovládnutou potřebou získat nějakou věc. Mnohem závažnější jsou krádeže předem promyšlené, které se vyskytují až ve starším školním věku. Jsou tím závažnější, čím dříve se u dítěte objeví. Často bývají spojeny se šikanou a dalším agresivním chováním. Asi nejzávažnější jsou pak opakované krádeže v partě. Dítě má podporu v ostatních členech skupiny, kteří krádež nepovažují za závažné porušení normy, naopak ji považují za běžný jev.

Motivy, které dítě ke krádeži vedou, mohou být různé. Dítě krade samo pro sebe tehdy, když chce získat nějakou věc a nevidí a nezná jiný způsob, kterým by uspokojení své potřeby dosáhlo. V některých případech může jít i o nouzové uspokojení základních potřeb a to tehdy, pokud rodina selhává a dítě je nuceno krást z hladu, žízně...

Pokud dítě krade pro druhé či pro partu, může to být z důvodu snahy být akceptován, získat větší prestiž mezi vrstevníky, kde je krádež hodnocena jako žádoucí nebo povinná aktivita. Dítě ale může být i zneužito ke spáchání trestného činu, kdy jej dospělý ke krádeži donutí.

Šikana

„Šikanu lze definovat jako násilně ponižující chování jednotlivce nebo skupiny vůči slabšímu jedinci, který nemůže ze situace uniknout a není schopen se účinně bránit“ (VÁGNEROVÁ, Marie, 1999, str. 283).

Na rozdíl od výše zmíněných poruch chování (lhaní, krádeže, útěky) se šikana řadí mezi agresivní poruchy chování. Je projevem zneužití moci. Obětí se stává slabší jedinec, který se něčím odlišuje od ostatních vrstevníků.

Šikana má celou řadu variant. Můžeme odlišit skryté šikanování, které se projevuje vyloučením oběti ze skupiny vrstevníků a šikanování zjevné, které má podobu fyzického násilí a ponižování, psychického ponižování a vydírání nebo podobu ničení majetku oběti (VÁGNEROVÁ, 1999, s. 285).

Šikanující agresor je obvykle fyzicky zdatný, ve škole neukázněný s potřebou se před ostatními předvádět. Je necitelný, bezohledný, za své chování necítí vinu.

Ve své praxi jsem se mnohdy setkal také s agresorem, který sice příliš nevyniká fyzickou zdatností, přesto má ve skupině značný vliv. Je to člověk inteligentní, často v nějakém oboru vyniká. Ostatní členové skupiny k němu „vzhlížejí“ a plní jeho „příkazy“. Jedinec pak není přímým aktérem agrese, ale stojí v pozadí a veškeré útoky organizuje. Takovému žákovi bývá velice těžké šikanu dokázat, neboť jej nelze „chytit při činu“ a ostatní členové skupiny jej zřídka „zradí“. Jedná se o jedince, který se sice přímé agrese neúčastní, ale tyto útoky „řídí“.

5 Výchova ve volném čase

5.1 Funkce výchovy ve volném čase

Volnočasová výchova, tzn. oblast výchovy mimo volné vyučování, má své jednotlivé funkce. Význam jednotlivých funkcí se v průběhu historie často měnil. Nejstarší instituce, které se zabývaly výchovou a vzděláním v době mimo školní vyučování, byly různé útulky, dobrovolné organizace a spolky. Tyto instituce plnily funkci především sociální a preventivní. Tzv. že jejich cílem bylo především zaměstnat děti ve volném čase tak, aby se nemohly podílet na různých nežádoucích protispolečenských aktivitách. Až v dalších obdobích se do popředí dostávala další funkce volnočasové výchovy a tou byla funkce výchovná (výchovně-vzdělávací a také funkce zdravotní). (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, str. 72)

Tyto funkce se vymezují na základě toho, na jakou oblast se dané volnočasové aktivity zaměřují.

1) Funkce výchovně-vzdělávací

V dnešní době je na tuto funkci kladen velký důraz. *„Spočívá v záměrném a cílevědomém formování osobnosti vychovávaných jedinců, dosahované reálných cílů pomocí promyšleně volných pedagogických prostředků“* (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, str. 72).

Výchovně-vzdělávací působení na jedince má za cíl uspokojovat a prohlubovat zájmy jedince a dále rozvíjet jeho specifické schopnosti v různých oblastech.

2) Funkce zdravotní

Veškeré působení na jednotlivce v době mimo vyučování musí podporovat zdravý tělesný a duševní vývoj člověka. Jde především o usměrňování denního režimu tak, aby vycházel z lidského biorytmu a individuality jedince. Důležité je poskytnout dostatek prostoru pro pohyb, především pro pohyb venku. Nemalou úlohu hraje rovněž zdravé stravování a správné stravovací návyky (pitný režim nevyjímaje). Upevňování a pěstování hygienických návyků je pro tuto funkci nezbytné. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, str. 73)

3) Sociální funkce

Jedinci se dobře mimo vyučování dostávají do různých sociálních prostředí, kde dochází k navazování dalších sociálních vztahů s jedinci s podobnými zájmy, podobného věku, podobných názorů, podobného zdravotního stavu. „*Účast ve volnočasových sociálních skupinách přispívá k socializaci člověka*“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, str. 74).

5.2 Cíle a podmínky ve volném čase

Každý kdo se podílí na volnočasové výchově, si musí stanovit přiměřené cíle, kterých se bude během svého pedagogického působení snažit dosahovat. Cíle si vždy stanovujeme podle: „*druhu výchovné instituce, věku vychovávaných, složek osobnosti, složek výchovy, druhu činnosti*“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, str. 75), s ohledem na osobnost pedagoga a vychovávaného jedince. Výchovné cíle jsou obecné a dílčí. Obecným cílem je naučit vychovávaného adekvátně nakládat s volným časem. Jako dílčí cíl můžeme považovat například to, že jedince naučíme odpočívat, rozvíjet nějaký z jeho zájmů či schopností, uspořádat si denní režim, podporovat jeho celoživotní vzdělávání nebo ho přimět ke zdravému životnímu stylu.

Výchovně-vzdělávací proces závisí na řadě podmínek. Odlišujeme podmínky vnitřní a podmínky vnější. Vnitřními podmínkami rozumíme věkové a osobnostní rozdíly jedinců a vnějšími podmínkami rozumíme například prostředí, kde k výchovnému působení dochází, materiální vybavení, ale také skupina jednotlivců kde k výchově dochází. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, str. 75)

5.3 Motivace k zájmové činnosti

Proto, abychom mohli správně a efektivně působit na výchovu jedince ve volném čase, je nutné jej k jakékoliv žádoucí činnosti správně motivovat, tzn. vyvolat u něj zájem o danou aktivitu. Základem správné motivace je hodnotný systém jedince. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, str. 172). Tento žebříček hodnot se vyvíjí spolu s měnícím se věkem jedince a rovněž závisí na sociálním prostředí, kde jedinec vyrůstá a žije. Vychovatel tedy musí brát v potaz jak věk, tak sociální prostředí jedince a z těchto aspektů pak vycházet při pedagogickém motivování.

„Motivace má vyvolat potřebu a současně také ukázat cestu, jak ji uspokojit... Motiv má vyvolat určité chování, udržovat aktivitu a zaměřovat činnost jistým směrem.“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, str. 173)

Jako motivaci můžeme chápat úspěch a s ním spojené ocenění. Pokud je dítě v nějaké činnosti úspěšné a za dosažený úspěch přiměřeně oceněné, má tendenci danou činnost se zájmem dále opakovat a rozvíjet se. Motivací je i úspěch kamaráda, kdy dítě chce být stejně úspěšné jako on, stejně oceněné a tudíž se snaží činnost se zájmem vykonávat tak, aby dosáhlo stejného nebo ještě lepšího výsledku než jeho kamarád. Je důležité vždy správně ocenit dosažený výsledek, ale zároveň i samotnou činnost a snahu něco vykonat. Samotná snaha něčeho dosáhnout je v mnohých případech mnohem důležitější než očekávaný výsledek. Správné namotivování jedince je viditelné na jeho radosti z prováděné činnosti nejen pro výsledek, ale pro zájem o činnost samotnou. Výsledek je jen jakousi zpětnou vazbou pro pedagoga i pro dítě a může jej motivovat k další činnosti.

Nejlepší motivací je úspěch, který povzbuzuje člověka k další aktivitě. Velice efektivní je také zvědavost, kdy se dítě chce dozvědět, jak něco funguje, jak se co dělá. Podnítit dětskou zvědavost je nejlepší cestou k úspěchu. Děti jsou velice rády součástí nějaké skupiny. Motivovat je může i fakt, že se svojí činností podílí na úspěchu a fungování celé skupiny. Nelze zapomenout na další podnět, který může jedince vybízet k nějaké činnosti a tím je soutěživost a chuť vyhrávat, být v něčem lepší než ti ostatní. Naopak *„výtky, zesměšnění, ironie, zaměření na chybu při hodnocení jsou antimotivační činitelé“*. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, str. 175)

Zatím co tedy pochvala a ocenění podněcují k dalším aktivitám, neustále negativní hodnocení mohou dítě zcela odradit.

5.4 Organizační formy zájmových činností

Organizační formy zájmových činností vycházejí z poslání a charakteru jednotlivých subjektů. Tyto formy dělíme na základě několika(Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, str. 170)

1) Podle stupně organizovanosti:

A) Organizované činnosti

Děti jsou zde organizované v různých útvarech pod vedením pedagoga (kroužky, oddíly, kluby ...)

B) Spontánní činnost

Zde zařízení poskytují pouze prostor a vybavení (herny, volně přístupná sportoviště...). Pedagog tak může činnost ve volném čase ovlivňovat nepřímo (motivací k činnosti, sleduje aktivity)

2) Podle pravidelnosti

A) Pravidelná činnost

Zájmové útvary, kroužky, kde se účastníci pravidelně setkávají v předem dohodnutých intervalech.

B) Příležitostná činnost

Exkurze, soutěže, besedy...

3) Podle počtu účastníků

A) Individuální činnost

Pedagog se individuálně věnuje jednomu účastníkovi, pomáhá mu při uspokojování jeho zájmů.

B) Skupinová činnost

Podmínky pro skupinovou činnost vytvářejí různé zařízení v zájmových útvarech (kroužky, oddíly).

PRAKTICKÁ ČÁST

6 Dětský domov Horšovský Týn a výchovný ústav a dětský domov se školou Hostouň

6.1 Historie dětského domova

V roce 1787 vystavěl majitel horšovskotýnského panství kníže Trauttmansdorff západně od města Horšovský Týn novou obec Nová Ves. Největší chloubou obce byla budova číslo popisné 1. Stavba vznikla nejspíše jako lovecký zámek, od konce 19. století zde vznikl hostinec, tomuto účelu sloužil objekt až do roku 1918. Ve stejném roce sloužil krátce jako „kasárna“.

Sirotčinec a dětský domov:

V roce 1918 převedl kníže Trauttmansdorff budovy církevnímu řádu Serafinské dílo lásky v Českých Budějovicích. Po opravách zde byl již 1. září 1918 slavnostně otevřen a zahájen provoz domova pro osiřelé děti (sirotčinec sv. Josefa- Josefínium). Po obsazení Sudet (1. října 1938) byl řád Serafinské dílo lásky zrušen a domov převzal 1. 4. 1940 Okresní úřad v Horšovském Týně, sirotčinec dostal nový název Okresní dětský domov v Horšovském Týně- Nové Vsi. Po odsunu občanů německé národnosti byl provozován dětský domov jako státní školské zařízení, vlastnické právo bylo přidělem převedeno na Svaz katolické charity v Praze. V roce 1963 byl majetek Svazem katolické charity v Praze darován státu (Dětský domov Horšovský Týn ve správě ONV Domažlice).

Od 1. 1. 1994 bylo zařízení samostatným právním subjektem (název Dětský domov Horšovský Týn-Nová Ves), zřizovatelem bylo Ministerstvo školství ČR. Od roku 2001 byl dětský domov převeden do působnosti nově vzniklého Plzeňského kraje, v současné době je školským zařízením, jehož zřizovatel je Plzeňský kraj, jeho současný název je: Dětský domov, Horšovský Týn.

O počtu ubytovaných dětí v zařízení ve třicátých a čtyřicátých letech nebyly nalezeny přesné údaje, některé zdroje uvádí až šedesát dětí, ale to jsou nepodložené informace. V sedmdesátých letech minulého století zde žilo ve třech výchovných skupinách 45 dívek a chlapců ve věku od tří do osmnácti let. V roce 1990 dochází ke

snížení počtu dětí v jedné výchovné skupině na dvanáct, kapacita domova se snížila na 36 dětí. Od roku 2002 se snížil počet dětí v jedné „rodinné skupině“ na nejvýše osm, od roku 2004 žije 36 dětí v pěti rodinných skupinách.

„Vnitřní prostory objektu byly stavebně upravovány v roce 1875 a následně i v roce 1905, jak je zřejmé z nálezů fragmentů dobových tiskovin při rekonstrukci hlavní budovy čp. 1 prováděné v roce 2005. Další stavební úpravy byly prováděny v roce 1918, objekt byl upraven pro potřeby sirotčince, otevřeného 1. září 1918. V létech 1941 až 1945 byly prováděny opravy hospodářských objektů po požárech 5. ledna a 4. října 1941, při těchto požárech došlo „pouze“ k materiálním škodám. V roce 1968 byly dětským domovem zakoupeny sousední pozemky č. 440 a 441. V šedesátých letech 20. století byly stavebně upraveny podkrovní prostory hlavní budovy a části hospodářské budovy, ve dnes již odstraněné části budovy byly vybudovány dva služební byty, byl změněn topný systém z lokálního na centrální vytápění. V sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století k zásadním stavebním úpravám nedocházelo, některé budovy postupně chátraly (objekt stodoly, hospodářská část). V osmdesátých letech byla část objektu hospodářské budovy stržena pro nepříznivý technický stav, současně byl ze stejných důvodů stržen i přístřešek u stodoly sloužící jako sklad uhlí.“, (Kronika dětského domova).

Od roku 1990 se začali prováděny průběžně úpravy terénu areálu dětského domova (zahrada, louka, hřiště) a areál se postupně doplňuje o okrasnou zeleň. (Kronika dětského domova).

6.2 Historie výchovného ústavu a dětského domova se školou Hostouň

Historie Výchovného ústavu a dětského domova se školou v Hostouni sahá do první poloviny 20. století. 1. března 1931 byla zřízena „Okresní dětská útulna, která byla později přejmenována na „Jubilejní okresní dětský domov v Plzni“. Toto zařízení pojalo celkem 150 dětí (chlapce i dívky ve školním i předškolním věku). Stále častěji zde byly umísťovány děti s mentální retardací a i z tohoto důvodu zařízení změnilo název na „Ústav pro děti a mládež slabomyslnou v Plzni“ (později Kostnicův ústav - zvláštní dětský domov). V roce 1952 byl tento ústav přestěhován do městečka

Kanice a v roce 1964 se vrátil zpět do Hostouně už pod názvem „Zvláštní škola internátní“. Tato škola měla kapacitu 60 dětí, které byly podle věku rozděleny do tří výchovných skupin. K zásadní změně pak došlo v roce 1993, kdy ze zvláštní internátní školy vznikl výchovný ústav pro děti. Ten byl v následujících letech sloučen s Výchovným ústavem Nové Domky a vzniklo tak nové zařízení, které v roce 2004 dostalo název „Výchovný ústav a dětský domov se školou Hostouň“. V roce 2005 došlo k rozšíření ústavu o odborné učiliště a výchovně léčebnou jednotku pro děti se zvýšenou emoční labilitou. Opět došlo ke změně názvu celé instituce, kdy název získal dnešní podobu tj. „Výchovný ústav, dětský domov se školou, základní škola, střední škola a školní jídelna Hostouň“. V roce 2008 byla v rámci zařízení otevřena výchovně léčebná jednotka Medvědí Kámen, kde jsou umístováni chlapci s nařízenou ústavní výchovou, kteří jsou závislí na nealkoholových drogách. (Kronika výchovného ústavu)

6.3 Volnočasové aktivity v dětském domově Horšovský Týn

Do dětského domova jsou umístovány děti, které doma žijí ve špatných sociálních podmínkách nebo jsou bez rodičů. Také jsou zde klienti, kteří mají za sebou drobné prohřešky (záškoláctví nebo drobné poruchy chování). Tyhle klienty je jednodušší motivovat a přivést je k nějaké volnočasové aktivitě. Jsou zde klienti, kteří chodí na základní školy nebo na střední školy spolu s ostatními „normálními“ dětmi a nejsou od nich izolováni. Proto se také mohou účastnit kroužků a jiných volnočasových aktivit mimo dětský domov. Tihle klienti jsou vděční za každou nabízenou aktivitu.

Klienti v dětském domově mají dostatek příležitostí k volnočasovým aktivitám. Velkou část volnočasových aktivit tvoří pohybové aktivity. Klienti chodí do fotbalového oddílu TJ Horšovský Týn, kde hrají fotbal v různých věkových kategoriích od mladších žáků až po dorosteneckou kategorii. Zde jsou klienti úspěšní a pravidelně nastupují k zápasům ve svých věkových kategoriích. Klienti zde mají motivaci a to takovou, že když budou šikovní, tak se mohou probojovat do sousedního klubu Jiskra Domažlice, který v současné době hraje 3. fotbalovou ligu. Velkou motivaci jim dává chlapec, který se probojoval do vyšší výkonnostní kategorie a pravidelně nastupuje v „dorostencích“ za Jiskru Domažlice.

Klienti se také v dětském domově věnují atletice a účastní se atletických závodů od krajských kol až po mezinárodní závody. V roce 2018 se přes krajské a republikové kolo probjovali 3 klienti až na mezinárodní závody. Zde byli svěřenci dětského domova velmi úspěšní a přivezli 2 zlaté medaile a jednu stříbrnou. Klienti se v takovém případě motivují velmi lehce. Chtějí dokázat, že jsou lepší než ostatní a zároveň si rádi zazávodí proti klientům z jiných zařízení i jiných států. Při těchto závodech jsou klienti odměňováni věcnými dary, pochvalou a v neposlední řadě obdivem ze strany ostatních klientů. Na atletické závody se klienti připravují dlouho dopředu, aby byly schopny podávat dobré výkony.

Klienti se také připravují na fotbalové turnaje dětských domovů, kterých se pravidelně účastní. Zde je příprava jednodušší, protože většina klientů, kteří se turnajů účastní, hraje fotbal v klubech.

Další z volnočasových aktivit pro klienty je taneční kroužek, který probíhá přímo v dětském domově pod vedením vychovatelek. Klienti se účastní soutěží a vystoupení na různých akcích v regionu. Klienti jsou odměňováni drobnými věcnými cenami, ale hlavně pochvalou nejen od vychovatelů, ale i od četného publika na akcích. Klienti svými vystoupeními dělají radost i v domovech důchodců, kam pravidelně jezdí se svými vystoupeními. Klienti se také mohou účastnit divadelního kroužku, který probíhá pod dohledem vychovatelek. Tyhle klienti nacvičují průběžně celý rok a účastní se soutěží v rámci dětských domovů, kde patří mezi nejlepší. Účastní se různých veřejných akcí a navštěvují domovi důchodců, kde zpestří pobyt tamním klientům. Klienti domovů důchodců jsou z klientů a jejich představení velmi nadšení, což je vidět na jejich upřímných a spokojených výrazech. Klienti jsou odměňováni občerstvením a hlavně neutichajícím potleskem.

Mimo výše uvedené volnočasové aktivity je v areálu dětského domova hřiště a tělocvična, kam klienti chodí hrát různé pohybové hry. Klienti si také rádi chodí hrát na pískoviště, které je součástí areálu dětského domova. Rádi také hrají deskové hry, karty a v neposlední řadě si rády zahrají různé hry na herní konzoli. Klienti se také účastní kulturních akcí jako diváci, mají možnost chodit do kina, do divadla a na další kulturní akce. Jezdí také do bazénu a rády jezdí na kole.

Většinu těchto klientů v dětském domově není těžké motivovat ke všem těmto činnostem, protože to jsou klienti, kteří jsou bez rodičů nebo to jsou klienti, kteří byly odebrány z rodin, kde měly špatné sociální podmínky a tak si všech těchto nabízených aktivit většinou váží, protože doma takovou možnost neměly. Na druhou stranu, většina těchto klientů po opuštění dětského domova činnosti, kterým se věnovaly v dětském domově, opustí a přestanou je provozovat.

6.4 Volnočasové aktivity ve výchovném ústavu a dětském domově se školou Hostouň

Do výchovného ústavu jsou umisťovány děti s výchovnými problémy. Ve výchovném ústavu je těžké klienty motivovat k volnočasovým aktivitám, protože jsou zvyklí ze svého sociálního prostředí jenom brát, ale nejsou zvyklé na sobě pracovat. Když už mají něco ve výchovném ústavu dělat, tak je jejich první otázka: „Co za to budu mít?“. Je těžké je přesvědčit, že život není o tom jenom brát, ale že člověk musí i něco dávat. Když už se děti podaří přesvědčit, tak trvá dlouho, aby respektovaly různá pravidla.

Ve výchovném ústavu mají klienti spousty možností, jak mohou trávit volný čas od sportu přes různé výlety až k umělecké činnosti.

Mezi velké sportovní události, které se ve výchovném ústavu pořádají, patří Olympiáda výchovných ústavů, které se účastní i ostatní zařízení stejného typu z celé České republiky. Olympiáda se skládá z různých sportů – fotbal, stolní tenis, volejbal, atletické závody, plavání, jízda na kole, střelba ze vzduchovky. Po splnění všech disciplín se body sečtou a družstvo s nejvíce body vyhrává a je vyhodnoceno jako nejlepší družstvo olympiády. Dále jsou odměňovány i děti, které se umístily na stupních vítězů ve svých disciplínách. Tyhle klienti jsou oceněny věcnými dary. Ale nezapomíná se i na klienty, kteří se umístili pod stupni vítězů, tyhle klienti jsou oceněny diplomem.

Další velká sportovní akce je triatlon výchovných ústavů. Tato akce už není, co se týče organizace, tak náročná. Zde jsou klienti také oceňováni věcnými dary a diplomy.

Po těchto dvou velkých akcích jsou klienti z Výchovného ústavu Hostouň dodatečně oceňováni ze strany vedení výchovného ústavu Hostouň různými výlety, mimořádnými vycházkami, ale také prodlouženými pobyty v rodině v případě toho, že děti mají fungující rodinu a nemají výchovné problémy.

Na tyto sportovní akce se klienti dlouhodobě připravují pod vedením zkušených zaměstnanců, kteří ve výchovném ústavu vyučují tělesnou výchovu. Dlouhodobě klienti z Výchovného ústavu Hostouň patří při těchto akcích k nejúspěšnějším a závody vyhrávají.

Klienti se také účastní fotbalových a florbalových turnajů, na které se připravují pod vedením vychovatelů během volného času při odpoledních aktivitách.

U všech sportovních aktivit mají klienti jednu velkou motivaci a to takovou, že chtějí být lepší než ostatní klienti z jiných výchovných ústavů a v nemalé míře se také těší na odměnu, která přichází po skončení sportovních aktivit. Najde se i pár klientů, kteří sportují i proto, že se chtějí udržet v kondici.

Další z volnočasových aktivit jsou motorické aktivity. Těchto aktivit se účastní klienti, kteří chtějí vyrábět různé výrobky a kteří se účastní výstav a soutěží. Jedná se o keramický kroužek, práce se dřevem, pletení košíků a jiných výrobků z proutků. Těmto klientům se věnují vychovatelé, kteří těmto činnostem rozumí a dlouhodobě se jim věnují. Při těchto činnostech je velkou motivací pro klienty to, že si mohou vyrobit výrobek, který mohou používat v běžném životě nebo si ho mohou vystavit.

Při všech těchto aktivitách je důležité od vychovatele, trenéra, aby děti uměl správně motivovat, byl trpělivý a trpělivost uměl také přenést na klienty a aby uměl klienty pochválit a spravedlivě odměnit.

Největší motivací pro vychovatele a trenéry je to, že se snaží klienty naučit činnosti, které ve svých rodinách neměly možnost provozovat. Odměnou pro vychovatele a trenéry je to, když se jim klienty podaří přesvědčit, že jsou i příjemnější činnosti než ty, kvůli kterým se dostaly do výchovného ústavu.

Velkou část volnočasových aktivit tvoří různé výlety a pobyty na chatě, kterou vlastní výchovný ústav. Při pobytu na chatě se s klienty provozují různé společenské hry. Klienti se učí také tomu, jak se mají chovat k přírodě. Klienti mají také možnost

jezdit do bazénu a na různé kulturní akce. U všech těchto akcí, které byly výše popsány, je důležité umět vybrat klienty, kteří jsou ochotni se těchto akcí účastnit a jsou bez zásadních výchovných problémů. Velká část klientů není ochotná v mnoha případech spolupracovat. Tyto klienty je těžké motivovat, aby se akcí účastnily. Čas od času se ale najde klient, který se nechá strhnout klienty, kteří se do činností zapojují a zjistí, že ty „blbé“ aktivity jsou vlastně zábavné.

7 Výsledky průzkumu

7.1 Dotazník k volnočasovým aktivitám

Ke zjištění, jak se klienti ve výchovném ústavu a dětském domově staví k volnočasovým aktivitám, jsem použil jako stěžejní metodu zjišťování dotazníky, které jsem doplnil několika rozhovory s klienty a také metodu pozorování. Většinu vypořádaných poznatků jsem získal na základě své pětileté praxe na pozici vychovatele ve výchovném ústavu a současné práce v dětském domově. Dotazníky jsem rozdělil mezi klienty a klienti je anonymně vyplnili. Dotazníky byly rozděleny do dvou skupin věkových kategorií po deseti dotazovaných. První věková kategorie byla v rozmezí 10 až 15 let a druhá 16 až 18 let. Dotazovaní klienti byli jen chlapci. Počet klientů v obou věkových kategoriích a v obou sledovaných zařízeních byl zvolen záměrně, protože v dětském domově je méně klientů než ve výchovném ústavu. V dětském domově je 29 klientů do 18 let a z toho je zde 20 chlapců a 9 dívek, proto byl zvolen počet 20 respondentů v obou zařízeních, které byly sledovány. Ve výchovném ústavu je v současné době 80 klientů, z toho 70 chlapců a 10 dívek. V dětském domově vyplnili dotazníky všichni chlapci, které jsem oslovil. Ve výchovném ústavu jsem si respondenty vybral podle toho, jestli byli ochotni dotazník vyplnit nebo ne.

Dotazník byl pro všechny klienty stejný a byly v něm stejně položené otázky tak, aby bylo zjištěno, jestli klienti sportují, kde sportují a kolika sportům se věnují. Dále bylo zjišťováno, jaký je rozdíl v přístupu ke sportu u klientů v dětském domově a v přístupu klientů ve výchovném ústavu. Zjišťováno bylo také, jestli jsou klienti spokojeni s vybavením pro sport v zařízení a jestli mají možnost navštěvovat i kroužky mimo výchovný ústav a dětský domov. Rozhovory byly doplněny fakty - např. kdy klienti začali sportovat, jestli si myslí, že budou sportovat i po ukončení pobytu v zařízení, ve kterém jsou umístění.

Dotazníky jsem respondentům rozdělil osobně v dětském domově, ale i ve výchovném ústavu a byl jsem i přítomen samotnému vyplňování dotazníků.

Následující tabulka srovnává obecné parametry výchovného ústavu a dětského domova. Z tabulky se dozvíme počet klientů v zařízeních, zřizovatele zařízení a příležitosti k pohybovým volnočasovým aktivitám v zařízeních.

Tabulka č. 4: Obecné srovnání VÚ*) a DD*)

Obecné srovnání VÚ*) a DD*)						
zařízení	DD*)			VÚ*)		
zřizovatel	Plzeňský kraj			MŠMT		
počet klientů v zařízení	chlapci	dívky	celkem	chlapci	dívky	celkem
	20	9	29	70	10	80
venkovní hřiště víceúčelové	asfaltové malé			velké – umělá tráva velké - betonové		
tělocvična	malá s malou posilovnou a minimum vybavení			velká a dostatečně vybavená		
vybavení tělocvičny	minimální			velké		
vybavení cyklistika	zastaralá jízdní kola malý počet			nová jízdní kola velký počet		
fotbalové vybavení	dostačující			dostačující		
florbalové vybavení	minimální			dostačující		
příležitosti k volnočasovým pohybovým aktivitám mimo zařízení	velké			žádné		
možnosti jezdit společně do bazénu	ano			ano		
příležitosti různých závodů v rámci jiných zařízení	minimální			velké		

Zdroj: rozhovory se zástupci zařízení

*) DD – dětský domov, VÚ – výchovný ústav

Z obecného porovnání výchovného ústavu a dětského domova je zřejmé, že klienti ve výchovném ústavu mají více vybavení pro pohybové aktivity a také lepší a kvalitnější vybavení pro sport vůbec. Tento fakt může být zapříčiněn tím, že výchovné ústavy jsou přímo financované z financí MŠMT a dětský domov je financovaný krajem, který přerozděluje finance, které přichází z MŠMT a tím pádem se do malého dětského domova dostane méně financí. Je zarážející, že o klienty, kteří mají za sebou trestnou činnost, je státem více “pečováno“ než o klienty, kteří pocházejí ze slabšího sociálního prostředí a jsou “normální“.

7.2 Dotazníkové vyhodnocení odpovědí klientů z dětského domova

V následujících tabulkách bude znázorněno vyhodnocení přístupu klientů v dětském domově k volnočasovým aktivitám a porovnání přístupu těchto klientů ke sportovním aktivitám na základě jednotlivých věkových kategorií.

Tabulka č.5: vyhodnocení otázky „sportuješ rád?“

Klienti do 15 let		
Otázka v dotazníku: „Sportuješ rád?“	Počet odpovědí	V %
1 (nejlepší)	3	30%
2	2	20%
3	2	20%
4	1	10%
5 (nejhorší)	2	20%
Celkem	10	100%
Klienti do 18 let		
Otázka v dotazníku: „Sportuješ rád?“	Počet odpovědí	V %
1 (nejlepší)	4	40%
2	3	30%
3	1	10%
4	1	10%
5 (nejhorší)	1	10%
Celkem	10	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Vyhodnocení první otázky ukázalo, že obě věkové kategorie sportují rády. Většina klientů má ke sportu kladný vztah. Několik klientů kladný vztah nemá. U těchto klientů se můžeme domnívat, že sportují, protože si jen krátí čas v zařízení.

Tabulka č.6: vyhodnocení otázky „jak často sportuješ?“

Klienti do 15 let		
Otázka v dotazníku: „jak často sportuješ?“	Počet odpovědí	V %
každý den	1	10%
1 x týdně	6	60%
1 x za měsíc	2	20%
příležitostně	1	10%
Celkem	10	100%

Klienti do 18 let		
Otázka v dotazníku: „jak často sportuješ?“	Počet odpovědí	V %
každý den	3	30%
1 x týdně	5	50%
1 x za měsíc	1	10%
příležitostně	1	10%
Celkem	10	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Z druhé otázky je vidět, že většina klientů sportuje minimálně jednou týdně a to bez rozdílu věku. U starších klientů se našli i klienti, kteří sportují každý den. To mohou být respondenti, kteří navštěvují kroužky mimo zařízení dětského domova, chodí do kroužků ve škole, do místního fotbalového a florbalového klubu. Ostatní klienti využívají jenom možnosti k pohybovým aktivitám, které jsou nabízené v dětském domově.

Tabulka č.7: vyhodnocení otázky „věnuješ se míčovým sportům?“

Klienti do 15 a 18 let celkově		
Otázka v dotazníku: „věnuješ se míčovým sportům?“	Počet odpovědí	V %
ano	9	45%
spíše ano	7	35%
spíše ne	2	10%
ne	2	10%
Celkem	20	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Většině klientů jsou blízké míčové hry, což by mohlo být zapříčiněno tím, že je to jedna z pohybových volnočasových aktivit, která se dá bez problémů a za jakýchkoliv podmínek zorganizovat.

Tabulka č.8: vyhodnocení otázky „věnuješ se atletice?“

Klienti do 15 let		
Otázka v dotazníku: „věnuješ se atletice?“	Počet odpovědí	V %
ano	0	0%
spíše ano	0	0%
spíše ne	7	70%
ne	3	30%
Celkem	10	100%

Klienti do 18 let		
Otázka v dotazníku: „věnuješ se atletice?“	Počet odpovědí	V %
ano	3	30%
spíše ano	2	20%
spíše ne	3	30%
ne	2	20%
Celkem	10	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Atletice se podle dotazníkového šetření věnují jen starší klienti a z toho by se dalo usoudit, že to jsou klienti, kteří jezdí na atletické závody v rámci dětských domovů a také by to mohli být klienti, kteří jezdí na atletické závody v rámci středních škol.

Tabulka č.9: vyhodnocení otázky „věnuješ se vodním sportům (plavání, kanoistika, vodní pólo....)?“

Klienti do 15 let		
Otázka v dotazníku: „věnuješ se vodním sportům?“	Počet odpovědí	V %
ano	0	0%
spíše ano	2	20%
spíše ne	5	50%
ne	3	30%
Celkem	10	100%
Klienti do 18 let		
Otázka v dotazníku: „věnuješ se vodním sportům?“	Počet odpovědí	V %
ano	1	10%
spíše ano	3	30%
spíše ne	5	50%
ne	1	10%
Celkem	10	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Vodním sportům se věnuje jen minimum klientů. Zřejmě jsou to klienti, kteří mají možnost jezdit domů do rodin a zde se dostávají k vodním pohybovým aktivitám. Dětský domov ani výchovný ústav totiž příliš možností a příležitostí k vykonávání vodních sportů nenabízí.

Tabulka č.10: vyhodnocení otázky „věnuješ se zimním sportům (lyžování, bobování, bruslení...)?“

Klienti do 15 a 18 let celkově		
Otázka v dotazníku: „Věnuješ se zimním sportům (lyžování, bobování, bruslení...)?“	Počet odpovědí	V %
ano	7	35%
spíše ano	6	30%
spíše ne	5	25%
ne	2	10%
Celkem	20	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Zimním sportům se věnuje většina klientů a to bez rozdílu věku. Je to nejspíše zapříčiněno tím, že klienti mají u dětského domova rybník, na který chodí v zimě bruslit a také chodí v zimě bobovat.

Tabulka č.11: vyhodnocení otázky „věnuješ se individuálním sportům (posilování, tenis, stolní tenis, cyklistika....)?“

Klienti do 15 let		
Otázka v dotazníku: „věnuješ se individuálním sportům (posilování, tenis, stolní tenis, cyklistika....)?“	Počet odpovědí	V %
ano	0	0%
spíše ano	2	20%
spíše ne	4	40%
ne	4	40%
Celkem	10	100%
Klienti do 18 let		
Otázka v dotazníku: „věnuješ se individuálním sportům (posilování, tenis, stolní tenis, cyklistika....)?“	Počet odpovědí	V %
ano	4	40%
spíše ano	2	20%
spíše ne	3	30%
ne	1	10%
Celkem	10	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Mladší klienti k cyklistice netíhnou, což může být zapříčiněno tím, že se bojí nebo že je pracovníci dětského domova na kola brát nechtějí, protože mají strach, aby se někomu při jízdě na kole nestalo. Starší klienti z větší části na kolech jezdí, mohlo by to být tím, že se ke kolům snadněji dostanou na středních školách nebo také tím, že s nimi zaměstnanci dětského domova nemají takový strach vyrazit ne vyjížděku.

Tabulka č.12: vyhodnocení otázky „jakému sportu se konkrétně věnuješ?“

Klienti do 15 a 18 let celkově		
Otázka v dotazníku: „jakému sportu se konkrétně věnuješ?“	Počet odpovědí	V %
jízda na kole	7	35%
florbal	4	20%
fotbal	4	20%
vybíjená	5	25%
Celkem	20	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Vyhodnocení této otázky nám ukázal fakt z otázky č.3, že se většina klientů věnuje míčovým sportům ať už mladší klienti, tak i starší klienti. Mohlo by to být zapříčiněno tím, že se klienti k těmto sportům dostanou snadněji než ke sportům ostatním.

Tabulka č.13: vyhodnocení otázky „sportuješ, protože chceš být úspěšný?“

Klienti do 15 let a 18 let celkově		
Otázka v dotazníku: „sportuješ, protože chceš být úspěšný?“	Počet odpovědí	V %
ano	3	15%
spíše ano	3	15%
spíše ne	11	55%
ne	3	15%
Celkem	20	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Většina klientů nespportuje z toho důvodu, že by chtěla být úspěšná. Může to být zapříčiněno tím, že se klienti podceňují nebo tím, že jim nikdo nedal zatím pořádnou příležitost, aby si dokázali, že jim jejich zvolený sport jde. Ale může to být zapříčiněno tím, že nespportují kvůli vítězství, ale sportují, protože je sport baví.

Tabulka č.14: vyhodnocení otázky „sportuješ, protože chceš být v dobré kondici?“

Klienti do 15 let		
Otázka v dotazníku: „sportuješ, protože chceš být v dobré kondici?“	Počet odpovědí	V %
ano	2	20%
spíše ano	0	0%
spíše ne	7	70%
ne	1	10%
Celkem	10	100%

Klienti do 18 let		
Otázka v dotazníku: „sportuješ, protože chceš být v dobré kondici?“	Počet odpovědí	V %
ano	2	20%
spíše ano	2	20%
spíše ne	4	40%
ne	2	20%
Celkem	10	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Mladší kategorie nesportuje kvůli kondici, ale u starší kategorie respondentů už je vidět, že skoro polovina klientů sportuje kvůli kondici.

Tabulka č.15: vyhodnocení otázky „sportuješ, protože máš možnost navštěvovat kroužky mimo zařízení, ve kterém jsi umístěný?“

Klienti do 15 let		
Otázka v dotazníku: „sportuješ, protože máš možnost navštěvovat kroužky mimo zařízení, ve kterém jsi umístěný?“	Počet odpovědí	V %
ano	1	10%
spíše ano	2	20%
spíše ne	6	80%
ne	1	10%
Celkem	10	100%
Klienti do 18 let		
Otázka v dotazníku: „sportuješ, protože máš možnost navštěvovat kroužky mimo zařízení, ve kterém jsi umístěný?“	Počet odpovědí	V %
ano	4	40%
spíše ano	1	10%
spíše ne	3	30%
ne	2	20%
Celkem	10	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Polovina starších klientů chodí do kroužků mimo zařízení, což může být zapříčiněno tím, že hrají kopanou za místní klub a také mají možnost chodit do kroužků ve svých školách, které studují. Mladší klienti spíše spoléhají na to, jaké jim připraví zaměstnanci pohybové aktivity v dětském domově.

Tabulka č.16: vyhodnocení otázky „sportuješ, protože tě to baví?“

Klienti do 15 a 18 let celkově		
Otázka v dotazníku: „sportuješ, protože tě to baví?“	Počet odpovědí	V %
ano	7	35%
spíše ano	4	20%
spíše ne	6	30%
ne	3	15%
Celkem	20	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Polovinu respondentů z obou věkových kategorií sportování baví. Může to být zapříčiněno tím, že jsou spokojeni s možností ke sportování a že je sport naplňuje a opravdu je baví. Čtyři starší klienti uvedli, že nesportují, protože by je sport bavil, ale mohou to být klienti, kteří sportují, protože si tak krátí čas v dětském domov. U mladších klientů může být negativní odpověď zapříčiněna tím, že ke sportu ještě nemají kladný vztah.

Tabulka č.17: vyhodnocení otázky „jsi spokojený s množstvím nabízených sportovních aktivit v zařízení, ve kterém jsi umístěn?“

Klienti do 15 let		
Otázka v dotazníku: „jsi spokojený s množstvím nabízených sportovních aktivit v zařízení, ve kterém jsi umístěn?“	Počet odpovědí	V %
ano	5	50%
spíše ano	2	20%
spíše ne	2	20%
ne	1	10%
Celkem	10	100%
Klienti do 18 let		
Otázka v dotazníku: „jsi spokojený s množstvím nabízených sportovních aktivit v zařízení, ve kterém jsi umístěn?“	Počet odpovědí	V %
ano	3	30%
spíše ano	2	20%
spíše ne	4	40%
ne	1	10%
Celkem	10	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Většina mladších klientů je s nabízenými pohybovými aktivitami v dětském domově spokojená, spokojená je i polovina starších klientů. Může to být tím, že jsou pro ně zaměstnanci schopni připravit pestrou nabídku pohybových aktivit.

Tabulka č.18: vyhodnocení otázky „jsi spokojený s vybavením pro sportovní aktivity v dětském domově, výchovném ústavu?“

Klienti do 15 let		
Otázka v dotazníku: „jsi spokojený s vybavením pro sportovní aktivity v dětském domově, výchovném ústavu?“	Počet odpovědí	V %
ano	3	30%
spíše ano	4	40%
spíše ne	3	30%
ne	0	10%
Celkem	10	100%
Klienti do 18 let		
Otázka v dotazníku: „jsi spokojený s vybavením pro sportovní aktivity v dětském domově, výchovném ústavu?“	Počet odpovědí	V %
ano	2	20%
spíše ano	2	20%
spíše ne	4	40%
ne	2	20%
Celkem	10	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Mladší respondenti jsou z větší části spokojeni s vybavením, což může být zapříčiněno tím, že ještě nejsou tak nároční. Oproti tomu je menší polovina starších klientů spokojená s vybavením, což může být tím, že už mají větší nároky na vybavení ke sportu.

7.3 Dotazníkové vyhodnocení odpovědí klientů z výchovného ústavu

Tabulka č.19: vyhodnocení otázky „sportuješ rád?“

Klienti do 15 let		
Otázka v dotazníku: „Sportuješ rád?“	Počet odpovědí	V %
1 (nejlepší)	3	15%
2	4	20%
3	6	30%
4	2	10%
5 (nejhorší)	5	25%
Celkem	20	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Vyhodnocení první otázky ukázalo, že obě věkové kategorie nesportují rády. Většina klientů nemá ke sportu kladný vztah, můžeme se domnívat, že si sportem krátí jen čas ve výchovném ústavu. U klientů, kteří ke sportu mají kladný vztah, se můžeme domnívat, že to jsou ti, kteří jezdí na závody v rámci výchovných ústavů.

Tabulka č.20: vyhodnocení otázky „jak často sportuješ?“

Klienti do 15 a 18 let celkově		
Otázka v dotazníku: „jak často sportuješ?“	Počet odpovědí	V %
každý den	3	15%
1 x týdně	7	35%
1 x za měsíc	5	25%
příležitostně	5	25%
Celkem	20	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Z druhé otázky je vidět, že většina klientů sportuje minimálně jednou týdně a to bez rozdílu věku. U starších klientů se našli i klienti, kteří sportují každý den, mohou to být respondenti, kteří se připravují na různé sportovní akce v rámci výchovných ústavů.

Tabulka č.21: vyhodnocení otázky „věnuješ se míčovým sportům?“

Klienti do 15 a 18 let celkově		
Otázka v dotazníku: „věnuješ se míčovým sportům?“	Počet odpovědí	V %
ano	7	35%
spíše ano	4	20%
spíše ne	5	25%
ne	4	20%
Celkem	20	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Polovině klientů jsou blízké míčové hry, což může být zapříčiněno tím, že je to jedna z pohybových volnočasových aktivit, která se dá bez problémů a za jakýchkoliv podmínek zorganizovat.

Tabulka č.22: vyhodnocení otázky „věnuješ se atletice?“

Klienti do 15 let		
Otázka v dotazníku: „věnuješ se atletice?“	Počet odpovědí	V %
ano	1	10%
spíše ano	1	10%
spíše ne	5	50%
ne	3	30%
Celkem	10	100%

Klienti do 18 let		
Otázka v dotazníku: „věnuješ se atletice?“	Počet odpovědí	V %
ano	4	40%
spíše ano	3	30%
spíše ne	1	10%
ne	1	10%
Celkem	10	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Atletice se podle dotazníkového šetření věnují většinou starší klienti a z toho se dá usoudit, že to jsou klienti, kteří jezdí na atletické závody v rámci výchovných ústavů.

Tabulka č.23: vyhodnocení otázky „věnuješ se vodním sportům (plavání, kanoistika, vodní pólo...)?“

Klienti do 15 let		
Otázka v dotazníku: „věnuješ se vodním sportům?“	Počet odpovědí	V %
ano	1	10%
spíše ano	1	10%
spíše ne	6	60%
ne	2	20%
Celkem	10	100%
Klienti do 18 let		
Otázka v dotazníku: „věnuješ se vodním sportům?“	Počet odpovědí	V %
ano	3	30%
spíše ano	2	20%
spíše ne	4	40%
ne	1	10%
Celkem	10	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Vodním sportům se věnují většinou starší klienti, což by mohlo být tím, že to jsou klienti, kteří mají možnost jezdit domů do rodin a zde se mají možnost dostat k vodním pohybovým aktivitám. Také by se z této otázky dalo usoudit, že by to mohli být respondenti, kteří jezdí na sportovní akce v rámci výchovných ústavů.

Tabulka č.24: vyhodnocení otázky „věnuješ se zimním sportům (lyžování, bobování, bruslení...)?“

Klienti do 15 let		
Otázka v dotazníku: „Věnuješ se zimním sportům (lyžování, bobování, bruslení...)?“	Počet odpovědí	V %
ano	0	0%
spíše ano	3	30%
spíše ne	5	50%
ne	2	20%
Celkem	10	100%
Klienti do 18 let		
Otázka v dotazníku: „Věnuješ se zimním sportům (lyžování, bobování, bruslení...)?“	Počet odpovědí	V %
ano	3	30%
spíše ano	2	20%
spíše ne	4	40%
ne	1	10%
Celkem	10	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Zimním sportům se věnuje skoro polovina respondentů, což může být tím, že klienti jezdí na zimní olympiády, kde je jednou z disciplín lyžování. Klienti mají také možnost chodit bruslit na rybník, který je součástí výchovného ústavu.

Tabulka č.25: vyhodnocení otázky „věnuješ se individuálním sportům (posilování, tenis, stolní tenis, cyklistika....)?“

Klienti do 15 let		
Otázka v dotazníku: „věnuješ se individuálním sportům (posilování, tenis, stolní tenis, cyklistika....)?“	Počet odpovědí	V %
ano	4	40%
spíše ano	1	10%
spíše ne	3	30%
ne	2	20%
Celkem	10	100%
Klienti do 18 let		
Otázka v dotazníku: „věnuješ se individuálním sportům (posilování, tenis, stolní tenis, cyklistika....)?“	Počet odpovědí	V %
ano	5	50%
spíše ano	2	20%
spíše ne	1	10%
ne	2	20%
Celkem	10	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Individuálním sportům se věnuje většina klientů, z čehož můžeme soudit, že to jsou respondenti, kteří rádi jezdí na kole nebo chodí posilovat. K těmto druhům sportů mají klienti z výchovného ústavu dobré podmínky.

Tabulka č.26: vyhodnocení otázky „jakému sportu se konkrétně věnuješ?“

Klienti do 15 let		
Otázka: „jakému sportu se konkrétně věnuješ?“	Počet odpovědí	V %
biatlon	3	30%
florbal	4	40%
fotbal	2	20%
stolní tenis	1	10%
Celkem	10	100%
Klienti do 18 let		
Otázka: „jakému sportu se konkrétně věnuješ?“	Počet odpovědí	V %
fotbal	4	20%
florbal	3	30%
atletika	1	10%
jízda na kole	2	20%
Celkem	10	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Většina klientů se věnuje florbalu a fotbalu, což může být zapříčiněno tím, že klienti jezdí pravidelně na fotbalové a florbalové turnaje. Najdou se i klienti, kteří se věnují biatlonu a cyklistice. Tyto dva sporty patří také do soutěží, které klienti pravidelně navštěvují.

Tabulka č.27: vyhodnocení otázky „sportuješ, protože chceš být úspěšný?“

Klienti do 15 a 18 let celkově		
Otázka v dotazníku: „sportuješ, protože chceš být úspěšný?“	Počet odpovědí	V %
ano	2	10%
spíše ano	1	5%
spíše ne	9	45%
ne	8	40%
Celkem	20	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Většina klientů nesportuje z důvodu, že by chtěli být úspěšní. Může to být zapříčiněno tím, že se podceňují nebo tím, že jim nikdo nedal zatím pořádnou příležitost, aby si dokázali, že jim jejich zvolený sport jde, ale může to být také tím, že nemají možnost svůj oblíbený sport rozvíjet ve sportovním klubu.

Tabulka č.28: vyhodnocení otázky „ Sportuješ, protože chceš být v dobré kondici?“

Klienti do 15 a 18 let celkově		
Otázka v dotazníku: „sportuješ, protože chceš být v dobré kondici?“	Počet odpovědí	V %
ano	3	15%
spíše ano	1	5%
spíše ne	9	45%
ne	7	35%
Celkem	20	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Několik respondentů sportuje, protože chce být v dobré kondici, ale větší část respondentů kvůli kondici nesportuje. Mohli bychom se domnívat, že klienti sportují, protože si jen krátí čas v zařízení.

Tabulka č.29: vyhodnocení otázky „ sportuješ, protože máš možnost navštěvovat kroužky mimo zařízení, ve kterém jsi umístěný?“

Klienti do 15 let a klienti do 18 let		
Otázka v dotazníku: „sportuješ, protože máš možnost navštěvovat kroužky mimo zařízení, ve kterém jsi umístěný?“	Počet odpovědí	V %
ano	0	0%
spíše ano	0	0%
spíše ne	0	0%
ne	20	100%
Celkem	20	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Z této otázky je jasně vidět, že klienti z výchovného ústavu nemají možnost navštěvovat kroužky, které nezajišťuje výchovný ústav. Můžeme se domnívat, že je to tím, že mají klienti přísnější režim než klienti z dětského domova.

Tabulka č.30: vyhodnocení otázky „sportuješ, protože tě to baví?“

Klienti do 15 a 18 let celkově		
Otázka v dotazníku: „sportuješ, protože tě to baví?“	Počet odpovědí	V %
ano	4	20%
spíše ano	3	15%
spíše ne	0	0%
ne	13	65%
Celkem	20	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Necelou polovinu respondentů sportování baví, ale větší část klientů sport nebaví. Může to být zapříčiněno tím, že to jsou většinou klienti, kteří mají za sebou trestnou

činnost a ke sportu se dříve, než se dostali do výchovného ústavu, nedostali. Tento fakt může být zapříčiněn i tím, že si klienti jen sportem chtějí krátit čas ve výchovném ústavu.

Tabulka č.31: vyhodnocení otázky „jsi spokojený s množstvím nabízených sportovních aktivit v zařízení, ve kterém jsi umístěn?“

Klienti do 15 a 18 let celkově		
Otázka v dotazníku: „jsi spokojený s množstvím nabízených sportovních aktivit v zařízení, ve kterém jsi umístěn?“	Počet odpovědí	V %
ano	5	25%
spíše ano	5	25%
spíše ne	8	40%
ne	2	10%
Celkem	20	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Většina mladších klientů je s nabízenými pohybovými aktivitami ve výchovném ústavu spokojená, spokojená je i polovina starších klientů. Může to být tím, že klienti mají ve výchovném ústavu dostatek vybavení pro sport a zaměstnanci toho jsou schopni dostatečně využít.

Tabulka č.32: vyhodnocení otázky „jsi spokojený s vybavením pro sportovní aktivity v dětském domově, výchovném ústavu?“

Klienti do 15 a 18 let celkově		
Otázka v dotazníku: „jsi spokojený s vybavením pro sportovní aktivity v dětském domově, výchovném ústavu?“	Počet odpovědí	V %
ano	9	45%
spíše ano	8	40%
spíše ne	3	15%
ne	0	0%
Celkem	20	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Skoro všichni klienti jsou s vybavením pro pohybové aktivity spokojeni. Můžeme se domnívat, že je to, protože ve výchovném ústavu je k dispozici vybavení skoro pro všechny sporty.

7.4 Celkové porovnání dotazníkového šetření dětského domova s výchovným ústavem

Tabulka č. 33: celkové vyhodnocení otázky „sportuješ rád?“

Otázka v dotazníku: „Sportuješ rád?“	DD*)		VÚ*)		Celkem	
	Počet	V %	Počet	V %	Počet	V %
1 (nejlepší)	7	35%	3	15%	10	25%
2	5	25%	4	20%	9	22,5%
3	3	15%	6	30%	9	22,5%
4	2	10%	2	10%	4	10%
5 (nejhorší)	3	15%	5	25%	8	20%
Celkem	20	100%	20	100%	40	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

*) DD – dětský domov, VÚ – výchovný ústav

Vyhodnocením a porovnáním otázky č. 1 je vidět, že klienti z dětského domova sportují rádi více než klienti z výchovného ústavu. To může být zapříčiněno tím, že klienti z dětského domova mají volnější režim a mohou navštěvovat volně kroužky mimo zařízení, ve kterém jsou umístěni, což klienti z výchovného ústavu navštěvovat kroužky mimo zařízení nemohou.

Tabulka č. 34: celkové vyhodnocení otázky „jak často sportuješ?“

Otázka v dotazníku: „jak často sportuješ?“	DD*)		VÚ*)		Celkem	
	Počet	V %	Počet	V %	Počet	V %
každý den	4	20%	3	15%	7	17,5%
1 x týdně	11	55%	7	35%	18	45%
1 x za měsíc	3	15%	5	25%	8	20%
příležitostně	2	10%	5	25%	7	17,5%
Celkem	20	100%	20	100%	40	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

*) DD – dětský domov, VÚ – výchovný ústav

Vyhodnocením a porovnáním otázky č. 2 bylo zjištěno, že respondenti z dětského domova sportují častěji než respondenti z výchovného ústavu. Celkově zhruba polovina klientů umístěných v různých zařízeních sportuje minimálně jednou týdně. Z vyhodnocení druhé otázky můžeme soudit, že klienti z dětského domova sportují častěji, protože mohou navštěvovat kroužky mimo zařízení, ve kterém jsou umístěni a také navštěvují kroužky ve školách, do kterých chodí.

Tabulka č. 35: celkové vyhodnocení otázky „věnuješ se míčovým sportům?“

Otázka v dotazníku: „věnuješ se míčovým sportům?“	DD*)		VÚ*)		Celkem	
	Počet	V %	Počet	V %	Počet	V %
ano	9	45%	7	35%	16	40%
spíše ano	7	35%	4	20%	11	27,5%
spíše ne	2	10%	5	25%	7	17,5%
ne	2	10%	4	20%	6	15%
Celkem	20	100%	20	100%	40	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

*) DD – dětský domov, VÚ – výchovný ústav

Vyhodnocením otázky č. 3 bylo zjištěno, že většina klientů z dětského domova se věnuje ráda míčovým sportům a něco málo přes polovinu klientů z výchovného ústavu se věje míčovým sportům. Celkově se klienti umístěných v různých zařízeních věnují z větší části míčovým sportům. Tento fakt může být zapříčiněný tím, že je to pohybová aktivita, která se dá provozovat skoro za všech podmínek a v mnoha sportech.

Tabulka č. 36: celkové vyhodnocení otázky „věnuješ se atletice?“

Otázka v dotazníku: „věnuješ se atletice?“	DD*)		VÚ*)		Celkem	
	Počet	V %	Počet	V %	Počet	V %
ano	3	15%	5	25%	8	20%
spíše ano	2	10%	4	20%	6	15%
spíše ne	10	50%	7	35%	17	42,5%
ne	5	25%	4	20%	9	22,5%
Celkem	20	100%	20	100%	40	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

*) DD – dětský domov, VÚ – výchovný ústav

Vyhodnocením otázky č. 4 bylo zjištěno, že se atletice věnuje něco málo přes jednu třetinu klientů z dětského domova a necelá polovina klientů z výchovného ústavu. Fakt, že se více atletice věnují respondenti z výchovného ústavu, může být takový, že klienti z výchovného ústavu mají více atletických závodů v rámci výchovných ústavů. Celkově se atletice věnuje něco málo přes jednu třetinu klientů, kteří jsou umístěni v různých zařízeních.

Tabulka č. 37: celkové vyhodnocení otázky „věnuješ se vodním sportům (plavání, kanoistika, vodní pólo....)?“

Otázka v dotazníku: „Věnuješ se vodním sportům (plavání, kanoistika, vodní pólo....)?“	DD*)		VÚ*)		Celkem	
	Počet	V %	Počet	V %	Počet	V %
ano	1	5%	4	20%	5	12,5%
spíše ano	5	25%	3	15%	8	20%
spíše ne	10	50%	10	50%	20	50%
ne	4	20%	3	15%	7	17,5%
Celkem	20	100%	20	100%	40	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

*) DD – dětský domov, VÚ – výchovný ústav

Vyhodnocením otázky č. 5 bylo zjištěno, že vodním sportům věnuje necelá třetina klientů v dětském domově a něco málo přes jednu třetinu klientů z výchovného ústavu. V dětském domově to mohou být klienti, kteří jezdí domů k rodinám a ve výchovném ústavu to mohou být klienti, kteří se připravují na různé závody v rámci výchovných ústavů. Celkově se plavání věnuje skoro jedna třetina respondentů z různých zařízení, ve kterých jsou umístěni.

Tabulka č. 38: celkové vyhodnocení otázky „věnuješ se zimním sportům (lyžování, bobování, bruslení....)?“

Otázka v dotazníku: „věnuješ se zimním sportům (lyžování, bobování, bruslení....)?“	DD*)		VÚ*)		Celkem	
	Počet	V %	Počet	V %	Počet	V %
ano	7	35%	3	15%	10	25%
spíše ano	6	30%	5	25%	11	27,5%
spíše ne	5	25%	9	45%	14	35%
ne	2	10%	3	15%	5	12,5%
Celkem	20	100%	20	100%	40	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

*) DD – dětský domov, VÚ – výchovný ústav

Vyhodnocením otázky č. 6 bylo zjištěno, že se přes polovinu klientů z dětského domova a necelá polovina klientů z výchovného ústavu věnuje zimním sportům. Celkově se zimním sportům věnuje přes polovinu klientů z různých zařízení, ve kterých jsou umístěni. Tento fakt může být zapříčiněn tím, že klienti chodí bobovat

a také tím, že ať klienti z dětského domova nebo výchovného ústavu mají u svých zařízení, ve kterých jsou umístěni, rybník, na který chodí v zimě bruslit.

Tabulka č. 39: celkové vyhodnocení otázky „věnuješ se individuálním sportům (posilování, tenis, stolní tenis, cyklistika.....)?“

Otázka v dotazníku: „věnuješ se individuálním sportům (posilování, tenis, stolní tenis, cyklistika.....)?“	DD*)		VÚ*)		Celkem	
	Počet	V %	Počet	V %	Počet	V %
ano	4	20%	9	45%	13	32,5%
spíše ano	4	20%	3	15%	7	17,5%
spíše ne	7	35%	4	20%	11	27,5%
ne	5	25%	4	20%	9	22,5%
Celkem	20	100%	20	100%	40	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

*) DD – dětský domov, VÚ – výchovný ústav

Vyhodnocením otázky č. 7 bylo zjištěno, že se individuálním sportům věnuje více klientů z výchovného ústavu než klientů z dětského domova. Tento fakt může být zapříčiněn, že ve výchovném ústavu mají k těmto sportům lepší materiální zabezpečení než dětský domov. Celkově se individuálním sportům věnuje polovina všech klientů z obou zařízení, ve kterých jsou klienti umístěni.

Tabulka č. 40: celkové vyhodnocení otázky „jakému sportu se konkrétně věnuješ?“

Otázka v dotazníku: „jakému sportu se konkrétně věnuješ?“	DD*)		VÚ*)		Celkem	
	Počet	V %	Počet	V %	Počet	V %
fotbal	7	35%	6	30%	13	32,5%
florbal	4	20%	7	35%	11	27,5%
vybíjená	5	25%	0	0%	5	12,5%
cyklistika	2	10%	2	10%	4	10%
atletika	2	10%	1	5%	3	7,5%
stolní tenis	0	0%	1	5%	1	2,5%
biatlon	0	0%	3	15%	3	7,5
Celkem	20	100%	20	100%	40	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

*) DD – dětský domov, VÚ – výchovný ústav

Z vyhodnocení otázky č. 8 je vidět, že klienti z obou zařízení se nejčastěji věnují florbalu a fotbalu, což potvrzuje velký zájem o míčové sporty. Může to být

zapříčiněno tím, že jsou tyto sporty v zařízeních nejdostupnější. Ostatní sporty, které respondenti uvedli, jsou už těžší zorganizovat ať už z důvodu nedostatečného sportovního vybavení nebo z důvodu, že ostatní sporty nejsou zaměstnanci schopni zorganizovat v takové kvalitě, jako míčové sporty.

Tabulka č. 41: celkové vyhodnocení otázky „sportuješ, protože chceš být úspěšný?“

Otázka v dotazníku: „sportuješ, protože chceš být úspěšný?“	DD*)		VÚ*)		Celkem	
	Počet	V %	Počet	V %	Počet	V %
ano	3	15%	2	10%	5	12,5%
spíše ano	3	15%	1	5%	4	10%
spíše ne	11	55%	9	45%	20	50%
ne	3	15%	8	40%	11	27,5%
Celkem	20	100%	20	100%	40	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

*) DD – dětský domov, VÚ – výchovný ústav

Vyhodnocení otázky č. 9 nám ukázalo, že malá část klientů sportuje, protože chce být úspěšná. Více klientů z dětského domova chce být úspěšná než klienti z výchovného ústavu. Může to být zapříčiněno tím, že klienti mají ve sportu malé sebevědomí a často i podceňují své sportovní schopnosti a dovednosti.

Tabulka č. 42: celkové vyhodnocení otázky „sportuješ, protože chceš být v dobré kondici?“

Otázka v dotazníku: „sportuješ, protože chceš být v dobré kondici?“	DD*)		VÚ*)		Celkem	
	Počet	V %	Počet	V %	Počet	V %
ano	4	20%	3	15%	7	17,5%
spíše ano	2	10%	1	5%	3	7,5%
spíše ne	11	55%	9	45%	20	50%
ne	3	15%	7	35%	10	25%
Celkem	20	100%	20	100%	40	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

*) DD – dětský domov, VÚ – výchovný ústav

Z otázky č. 10 je vidět, že z důvodu dobré kondice sportuje čtvrtina dotazovaných klientů ze zařízení, ve kterých jsou umístěni. Můžeme se domnívat, že to jsou zrovna klienti, kteří se věnují sportům, se kterými jezdí na závody nebo hrají kopanou v klubech mimo zařízení, ve kterém jsou umístěni.

Tabulka č. 43: celkové vyhodnocení otázky „sportuješ, protože máš možnost navštěvovat kroužky mimo zařízení, ve kterém jsi umístěný?“

Otázka v dotazníku: „sportuješ, protože máš možnost navštěvovat kroužky mimo zařízení, ve kterém jsi umístěný?“	DD*)		VÚ*)		Celkem	
	Počet	V %	Počet	V %	Počet	V %
ano	5	25%	0	0%	5	12,5%
spíše ano	3	15%	0	0%	3	7,5%
spíše ne	9	45%	0	0%	9	22,5%
ne	3	15%	20	100%	23	57,5%
Celkem	20	100%	20	100%	40	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

*) DD – dětský domov, VÚ – výchovný ústav

Z vyhodnocení otázky č. 11 je jasně vidět, že klienti z dětského domova mají možnost navštěvovat sportovní kroužky mimo zařízení, ve kterém jsou umístěni. Oproti tomu je vidět, že klienti z výchovného ústavu navštěvovat kroužky mimo zařízení, ve kterém jsou umístěni, nemohou. To, že klienti z dětského domova sportují, protože mají možnost navštěvovat kroužky mimo zařízení, ve kterém jsou umístěni, může být i tím, že v kroužcích mimo zařízení mají větší nabídku pohybových aktivit než v dětském domově.

Tabulka č. 44: celkové vyhodnocení otázky „sportuješ, protože tě to baví?“

Otázka v dotazníku: „sportuješ, protože tě to baví?“	DD*)		VÚ*)		Celkem	
	Počet	V %	Počet	V %	Počet	V %
ano	7	35%	4	20%	11	27,5%
spíše ano	4	20%	3	15%	7	17,5%
spíše ne	6	30%	0	0%	6	15%
ne	3	15%	13	65%	16	40%
Celkem	20	100%	20	100%	40	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

*) DD – dětský domov, VÚ – výchovný ústav

Vyhodnocením otázky č. 12 bylo zjištěno, že respondenty z dětského domova sport baví víc než respondenty z výchovného ústavu. Může to být zapříčiněno faktem, že klienti z dětského domova mohou navštěvovat pohybové aktivity ve svých školách, které navštěvují nebo pohybové aktivity v místních klubech. Takovou možnost klienti z výchovného ústavu nemají.

Tabulka č. 45: celkové vyhodnocení otázky „jsi spokojený s množstvím nabízených sportovních aktivit v zařízení, ve kterém jsi umístěn?“

Otázka v dotazníku: „jsi spokojený s množstvím nabízených sportovních aktivit v zařízení, ve kterém jsi umístěn?“	DD*)		VÚ*)		Celkem	
	Počet	V %	Počet	V %	Počet	V %
ano	8	40%	5	25%	13	32,5%
spíše ano	4	20%	5	25%	9	22,5%
spíše ne	6	30%	8	40%	14	35%
ne	2	10%	2	10%	4	10%
Celkem	20	100%	20	100%	40	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

*) DD – dětský domov, VÚ – výchovný ústav

Vyhodnocením otázky č. 13 bylo zjištěno, že klienti z dětského domova jsou o něco spokojenější se sportovními aktivitami než klienti z výchovného ústavu. Může to být tím, že klienti z dětského domova si jakýchkoliv aktivit vážší více než klienti z výchovného ústavu. Celkově jsou ale klienti z více než poloviny spokojeni s množstvím nabízených sportovních aktivit.

Tabulka č. 46: celkové vyhodnocení otázky „jsi spokojený s vybavením pro sportovní aktivity v dětském domově, výchovném ústavu?“

Otázka v dotazníku: „jsi spokojený s vybavením pro sportovní aktivity v dětském domově, výchovném ústavu?“	DD*)		VÚ*)		Celkem	
	Počet	V %	Počet	V %	Počet	V %
ano	5	25%	9	45%	14	35%
spíše ano	6	30%	8	40%	14	35%
spíše ne	7	35%	3	15%	10	25%
ne	2	10%	0	0%	2	5%
Celkem	20	100%	20	100%	40	100%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

*) DD – dětský domov, VÚ – výchovný ústav

Vyhodnocením otázky č. 14 bylo zjištěno, že skoro většina klientů z výchovného ústavu je spokojena s vybavením pro sportovní aktivity a přes polovinu klientů z dětského domova je spokojena s vybavením pro sportovní aktivity. Celkově jsou

klienti z více než dvou třetin spokojeni s vybavením pro sportovní aktivity. Tento fakt může být zapříčiněn tím, že se klienti ve svých rodinách k takovému vybavení neměli možnost dostat.

Rozhovory a pozorování ve výchovném ústavu

Dotazníkové šetření jsem doplnil ještě několika rozhovory s klienty, abych si ověřil a doplnil zjištěné informace. Rozhovory jsem vedl s většinou klientů, kteří mi odpovídali v dotazníkovém šetření. Otázky jsem pokládal tak, abych si ověřil skutečnosti, které jsem se dozvěděl v dotazníku. Ptal jsem se např. na to, z jakého důvodu opravdu sportují, jestli klientům chybí v zařízení nějaké vybavení ke sportu. Také jsem se ptal, jestli ve sportování budou pokračovat, když ukončí pobyt v zařízení. Z těchto rozhovorů jsem si dělal poznámky a poté jsem je porovnával s odpověďmi z dotazníkového šetření. U metody pozorování jsem se zaměřil hlavně na to, s jakým záparem klienti sportují. Také jsem pozoroval, jaký mají vztah ke sportovnímu vybavení a jak si váží sportovního vybavení, které jim je poskytnuto. Z těchto poznatků jsem si dělal také zápisy.

Většina klientů z výchovného ústavu mi v rozhovorech odpověděla, že sportuje hlavně kvůli tomu, aby si v zařízení zkrátili čas, který zde musí trávit. Také sportují, protože díky sportu se mohou čas od času podívat i do jiných měst a na hory, kde probíhají sportovní akce v rámci výchovných ústavů. Našli se i někteří, kteří odpovídali, že chodí rádi do posilovny, aby mohli cvičit a měli svalovou hmotu. Někteří byli zklamaní, že nemohou chodit mimo zařízení do kroužků. K vybavení pro sportování se klienti vyjadřovali kladně s tím, že kdyby byli ve svých rodinách, tak by se k takovému vybavení a možnostem ke sportu nikdy nedostali. Většina klientů mi také odpověděla, že až ukončí pobyt v zařízení, tak se sportováním nejspíše skončí, protože je k tomu nebude mít kdo vést. Přesněji odpovídali: „nebude nás k tomu nikdo nutit“.

Pozorování vycházelo z vlastní zkušenosti, protože jsem ve výchovném ústavu 5 let pracoval jako vychovatel. Klienti ve výchovném ústavu většinou sportují, protože si tím krátí čas, věnují se sportu taky, protože se chtějí dostat mimo zařízení, ve kterém jsou umístěni a tím se vyhnout povinnostem, které zde mají (drobné práce, uklízení společných prostor, ale také že nemusí jít do školy a jsou omluveni). Vybavení ke

sportu mají klienti, dalo by se říci, na špičkové úrovni až je to zarážející, že klienti s trestnou činností, kterou mají za sebou, mají takové možnosti a z větší části si toho ani neumí vážít a ani nechtějí, protože, co zde mají, berou jako samozřejmost.

Doplňující informace ukázaly, že klienti z výchovného ústavu si volnočasovými aktivitami krátí většinou čas v zařízení. Někteří klienti sportují cíleně, protože jsou odměňováni věcnými dary a možnostmi mimořádných vycházek a dovolenek ve svých rodinách. U klientů z výchovného ústavu je těžké vybudovat ke sportu kladný vztah a také, aby měli ze sportu radost nejenom kvůli odměnám, ale aby ke sportu měli vztah z důvodu potěšení a radosti.

Rozhovory a pozorování v dětském domově

Stejně jako ve výchovném ústavu tak i v dětském domově jsem si dotazníkové šetření doplnil o pár rozhovorů s klienty a o samotné pozorování. Rozhovory jsem vedl s většinou klientů, kteří mi odpovídali v dotazníkovém šetření. Otázky jsem pokládal tak, abych si ověřil skutečnosti, které jsem se dozvěděl v dotazníku. Ptal jsem se např. na to, z jakého důvodu opravdu sportují, jestli klientům chybí v zařízení nějaké vybavení ke sportu. Také jsem se ptal, jestli ve sportování budou pokračovat, když ukončí pobyt v zařízení. Z těchto rozhovorů jsem si dělal poznámky a poté jsem je porovnával s odpověďmi z dotazníkového šetření. U metody pozorování jsem se zaměřil hlavně na to, s jakým zápalem klienti sportují. Také jsem pozoroval, jaký mají vztah ke sportovnímu vybavení a jak si váží sportovního vybavení, které jim je poskytnuto. Z těchto poznatků jsem si dělal také zápisy.

Z rozhovorů jsem se dozvěděl, že klienti jsou s minimem vybavení pro sport spokojeni, ale z druhé strany by si přáli, aby vybavení bylo pestřejší a modernější. Klienti byli spokojeni s tím, že mohou chodit do kroužků a sportovních oddílů, kde se dostanou k modernímu vybavení pro sport. Dále by si přáli, aby mohli jezdit na více sportovních akcích v rámci dětských domovů a tím pádem se mohli srovnávat a soutěžit s jinými klienty z jiných dětských domovů.

Pozorování vycházelo z vlastní zkušenosti, protože v dětském domově pracuji dva roky a i v současné době. Pozorováním jsem si upřesnil výše zjištěné informace. Klienti jsou skromnější než klienti z výchovného ústavu a jsou si schopni vystačit

i s tím skromným vybavením, které v dětském domově mají, i když je na klientech vidět, že by byli radši, kdyby měli modernější a pestřejší vybavení ke sportu, ale i přes to vše si vybavení váží. Klienti jsou spokojeni, že mohou navštěvovat kroužky mimo zařízení, ve kterém jsou umístěni. U klientů z dětského domova je vidět, že když sportují, tak je to s láskou a velkým zaujetím a zápalem ke hře.

ZÁVĚR

Bakalářská práce na téma „Analýza a srovnání pohybových aktivit klientů výchovného ústavu a dětského domova“, se zabývala porovnáním možností a přístupu k pohybovým aktivitám ve dvou konkrétních zařízeních, kde jsou umístěni klienti s ústavní výchovou, ale i ochranou výchovou. Šlo o dětský domov Horšovský Týn a výchovný ústav a dětský domov se školou Hostouň.

V teoretické části se bakalářská práce zabývala dětskými domovy a výchovnými ústavu všeobecně, jací jsou do jednotlivých zařízení umístováni klienti, na základě čeho jsou klienti umístováni do konkrétních zařízení. Zjišťovány byly také údaje o počtu umístěných klientů a počtu odborného personálu. Věnovala se také, jakými způsoby je možné děti motivovat, ale také trestat při pohybových volnočasových aktivitách.

V praktické části se bakalářská práce věnovala konkrétním zařízením a to dětskému domovu Horšovský Týn a výchovnému ústavu a dětskému domovu se školou Hostouň. Zabývala se přístupem klientů k pohybovým aktivitám, ale také jaké mají klienti v zařízeních možnosti ke sportování a jaké mají v zařízeních materiální zabezpečení k pohybovým aktivitám. K zjištění těchto faktů byly použity metody dotazníku, pohovoru a pozorování. Také jsem mohl použít vlastní zkušenost z těchto dvou zařízení, protože jsem ve výchovném ústavu pracoval 5 let a v dětském domově pracuji v současné době.

Použitými metodami bylo zjištěno, že klienti v dětském domově mají lepší přístup k pohybovým aktivitám a mají větší možnosti chodit do různých kroužků mimo zařízení, ve kterém jsou umístěny. Jsou to děti, které byly odebrány od své rodiny z důvodu špatných sociálních podmínek a tak si všech aktivit váží a je i snazší je motivovat k pohybovým aktivitám. Klienti z výchovného ústavu nemají možnost se účastnit a chodit do kroužků mimo zařízení a tak se musí spoléhat na to, co pro ně vychovatelé připraví a čím je zabaví. Tito klienty je ale těžké k jakékoli aktivitě motivovat, protože to jsou děti, které mají za sebou trestnou činnost ať už závažnou (např. loupežné přepadení) nebo méně závažnou (např. drobné krádeže). Klienti z dětského domova sportují častěji než děti z výchovného ústavu, ale to je z větší části zapříčiněno tím, že klienti z dětského domova mají možnost chodit do různých

kroužků mimo zařízení, ve kterém jsou umístěny, ale je to zapříčiněno také tím, že klienti z výchovného ústavu je těžší motivovat k aktivitám. Šetření bylo také zjištěno, že klienti ve výchovném ústavu mají lepší materiální zabezpečení k pohybovým aktivitám od prostorů ke sportování (tělocvična, víceúčelové hřiště), ale také zabezpečení v podobě sportovního náčiní (např. jízdní kola, atletické vybavení, vybavení na míčové sporty atpod.). Velká část klientů ať už z výchovného ústavu nebo dětského domova se věnuje míčovým sportům. Z vlastní zkušenosti vím, že do dětského domova chodí podstatně méně financí než do výchovného ústavu, což je zapříčiněno tím, že dětský domov je financován krajem a výchovný ústav je financován přímo z MŠMT. To vše se odráží na možnostech a vybaveních v dětském domově a výchovném ústavu.

Šetřením bylo také zjištěno, že větší část respondentů z výchovného ústavu je spokojená s vybavením pro pohybové aktivity, ale jsou méně spokojeni s množstvím pohybových aktivit, oproti tomu klienti z dětského domova jsou spokojeni s nabízeným množstvím pohybových aktivit v zařízení, ale menší část je spokojená s vybavením k aktivitám. Klient z výchovných ústavů si vybavení neváží a spíše to berou jako samozřejmé, že takové vybavení mají.

U klientů ve výchovném ústavu by bylo dobré docílit toho, že by měli větší možnost navštěvovat kroužky mimo zařízení, v případě dobrého chování a tím by byli i motivováni k úspěšnější nápravě a snazší socializace po ukončení pobytu v zařízení, ve kterém jsou umístěni.

Do dětského domova by mělo začít proudit více finančních prostředků, aby se mohlo vybudovat lepší sportovní zázemí a vybavení pro pohybové volnočasové aktivity. Pracovníci v dětském domově by měli lepší podmínky k tomu, aby mohli s klienty více sportovat a mohli se klientům kvalitněji věnovat, co se týče pohybových volnočasových aktivit.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

MONOTEMATICKÉ PUBLIKACE

ČÁP, J., MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál s.r.o., 2001. ISBN 80-7178-463-X

HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-X

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: 1999. ISBN 80-7178-214-9.

HÁJEK, B., HOFBAUER, B. a PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i.e. 3. vyd.]. Praha: Portál, 2011. 239 s.

KOUBOVÁ JANA in, *Náhradní péče o ohrožené děti v některých evropských zemích: soubor přednášek z mezinárodní konference: Plzeň, 7. června 2017 = Substitute Care for Children in Need in Some European Countries: a set of lectures from an international conference: Pilsen, 2017*. Vydání první. v Plzeň: Starý most, 2018. 87, 73 stran. ISBN 978-80-87338-82-7.

TRNKOVÁ, Lucie. *Náhradní péče o dítě*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2018. xiv, 151 stran. Právo prakticky. ISBN 978-80-7552-864-3.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

Kronika dětského domova Horšovský Týn. [online]. [cit. 2018-12-23]. <http://www.dd-horsovskytytn.cz/index.php/historie-a-soucasnost>

Kronika výchovného ústavu Hostouň. [online]. [cit. 2018-12-23]. http://www.vudds-hostoun.cz/historie_vu.html

MŠMT ČR. *zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy*. [online]. [cit. 2018-12-23]. <http://www.msmt.cz/file/38848/>

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Tabulka č.1: Počet zařízení, jejich kapacita a naplněnost.....	12
Tabulka č.2: Počet specializovaných zaměstnanců v určitých zařízeních.....	13
Tabulka č.3: Počet specializovaných zaměstnanců v určitých zařízeních.....	13
Tabulka č. 4: Obecné srovnání VÚ*) a DD*)	32
Tabulka č.5: vyhodnocení otázky „sportuješ rád?“	33
Tabulka č.6: vyhodnocení otázky „jak často sportuješ?“	33
Tabulka č.7: vyhodnocení otázky „věnuješ se míčovým sportům?“	34
Tabulka č.8: vyhodnocení otázky „věnuješ se atletice?“	34
Tabulka č.9: vyhodnocení otázky „věnuješ se vodním sportům (plavání, kanoistika, vodní pólo....)?“	35
Tabulka č.10: vyhodnocení otázky „věnuješ se zimním sportům (lyžování, bobování, bruslení...)?“	36
Tabulka č.11: vyhodnocení otázky „věnuješ se individuálním sportům (posilování, tenis, stolní tenis, cyklistika....)?“	36
Tabulka č.12: vyhodnocení otázky „jakému sportu se konkrétně věnuješ?“	37
Tabulka č.13: vyhodnocení otázky „sportuješ, protože chceš být úspěšný?“	37
Tabulka č.14: vyhodnocení otázky „sportuješ, protože chceš být v dobré kondici?“	37
Tabulka č.15: vyhodnocení otázky „sportuješ, protože máš možnost navštěvovat kroužky mimo zařízení, ve kterém jsi umístěn?“	38
Tabulka č.16: vyhodnocení otázky „sportuješ, protože tě to baví?“	39
Tabulka č.17: vyhodnocení otázky „jsi spokojený s množstvím nabízených sportovních aktivit v zařízení, ve kterém jsi umístěn?“	39
Tabulka č.18: vyhodnocení otázky „jsi spokojený s vybavením pro sportovní aktivity v dětském domově, výchovném ústavu?“	40
Tabulka č.19: vyhodnocení otázky „sportuješ rád?“	40
Tabulka č.20: vyhodnocení otázky „jak často sportuješ?“	41
Tabulka č.21: vyhodnocení otázky „věnuješ se míčovým sportům?“	41
Tabulka č.22: vyhodnocení otázky „věnuješ se atletice?“	41
Tabulka č.23: vyhodnocení otázky „věnuješ se vodním sportům (plavání, kanoistika, vodní pólo....)?“	42

Tabulka č.24: vyhodnocení otázky „věnuješ se zimním sportům (lyžování, bobování, bruslení...)?“	43
Tabulka č.25: vyhodnocení otázky „věnuješ se individuálním sportům (posilování, tenis, stolní tenis, cyklistika....)?“	43
Tabulka č.26: vyhodnocení otázky „jakému sportu se konkrétně věnuješ?“	44
Tabulka č.27: vyhodnocení otázky „sportuješ, protože chceš být úspěšný?“	44
Tabulka č.28: vyhodnocení otázky „ Sportuješ, protože chceš být v dobré kondici?“	45
Tabulka č.29: vyhodnocení otázky „ sportuješ, protože máš možnost navštěvovat kroužky mimo zařízení, ve kterém jsi umístěný?“	45
Tabulka č.30: vyhodnocení otázky „sportuješ, protože tě to baví?“	45
Tabulka č.31: vyhodnocení otázky „jsi spokojený s množstvím nabízených sportovních aktivit v zařízení, ve kterém jsi umístěn?“	46
Tabulka č.32: vyhodnocení otázky „ jsi spokojený s vybavením pro sportovní aktivity v dětském domově, výchovném ústavu?“	46
Tabulka č. 33: celkové vyhodnocení otázky „sportuješ rád?“	47
Tabulka č. 34: celkové vyhodnocení otázky „jak často sportuješ?“.....	47
Tabulka č. 35: celkové vyhodnocení otázky „věnuješ se míčovým sportům?“	48
Tabulka č. 36: celkové vyhodnocení otázky „věnuješ se atletice?“	48
Tabulka č. 37: celkové vyhodnocení otázky „ věnuješ se vodním sportům (plavání, kanoistika, vodní pólo....)?“	49
Tabulka č. 38: celkové vyhodnocení otázky „věnuješ se zimním sportům (lyžování, bobování, bruslení...)?“	49
Tabulka č. 39: celkové vyhodnocení otázky „věnuješ se individuálním sportům (posilování, tenis, stolní tenis, cyklistika....)?“	50
Tabulka č. 40: celkové vyhodnocení otázky „jakému sportu se konkrétně věnuješ?“	50
Tabulka č. 41: celkové vyhodnocení otázky „sportuješ, protože chceš být úspěšný?“	51
Tabulka č. 42: celkové vyhodnocení otázky „sportuješ, protože chceš být v dobré kondici?“	51

Tabulka č. 43: celkové vyhodnocení otázky „sportuješ, protože máš možnost navštěvovat kroužky mimo zařízení, ve kterém jsi umístěný?“	52
Tabulka č. 44: celkové vyhodnocení otázky „sportuješ, protože tě to baví?“	52
Tabulka č. 45: celkové vyhodnocení otázky „jsi spokojený s množstvím nabízených sportovních aktivit v zařízení, ve kterém jsi umístěn?“	53
Tabulka č. 46: celkové vyhodnocení otázky „jsi spokojený s vybavením pro sportovní aktivity v dětském domově, výchovném ústavu?“	53

SEZNAM PŘÍLOH

Vzor dotazníku

Příloha 1: Vzor dotazníku

Dotazník je anonymní. V dotazníku křížkem označ odpověď, kterou zvolíš. U otázky číslo 7 odpověz svými slovy.

1. Sportuješ rád? (zakroužkuj odpověď jako ve škole – 1 nejlepší, 5 – nejhorší)	1	2	3	4	5
2. Jak často sportuješ?	Každý den	1 x týdně	1 x za měsíc	příležitostně	
3. Věnuješ se míčovým sportům?	Ano	Spíše ano	Spíše ne	ne	
4. Věnuješ se atletice?	Ano	Spíše ano	Spíše ne	ne	
5. Věnuješ se vodním sportům (plavání, kanoistika, vodní pólo....)?	Ano	Spíše ano	Spíše ne	ne	
6. Věnuješ se zimním sportům (lyžování, bobování, bruslení...)?	Ano	Spíše ano	Spíše ne	ne	
7. Věnuješ se individuálním sportům (posilování, tenis, stolní tenis, cyklistika....)?	Ano	Spíše ano	Spíše ne	ne	
8. Jakému sportu se konkrétně věnuješ?					
9. Sportuješ, protože chceš být úspěšný?	Ano	Spíše ano	Spíše ne	ne	
10. Sportuješ, protože chceš být v dobré kondici?	Ano	Spíše ano	Spíše ne	ne	
11. Sportuješ, protože máš možnost navštěvovat kroužky mimo zařízení, ve kterém jsi umístěný?	Ano	Spíše ano	Spíše ne	ne	
12. Sportuješ, protože tě to baví?	Ano	Spíše ano	Spíše ne	ne	
13. Jsi spokojený s množstvím nabízených sportovních aktivit v zařízení, ve kterém jsi umístěn?	Ano	Spíše ano	Spíše ne	ne	
14. Jsi spokojený s vybavením pro sportovní aktivity v dětském domově, výchovném ústavu?	Ano	Spíše ano	Spíše ne	ne	